

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

weekend

Piątek
10 stycznia 2025
nr 3 (LXXX)
cena: 22 Kč

WYWIAD
NAM, GÓRALOM,
WIELE SIĘ PRZYPISUJE
STR. 5

DLA DZIECI
KOLĘDOWE
ZATRZYMANIE...
STR. 6

WIEŚCI POLONIJNE
11 LAT KOLONII KARNEJ
DLA DUCHOWNEGO
STR. 12

Nowe przedszkole to koniec klasy w Nieborach

WYDARZENIE: Dzieci z Ropicy powitały nowy rok w nowych pomieszczeniach. W poniedziałek po południu odbyło się oficjalne otwarcie wyremontowanego budynku przedszkola, w którym dwa oddziały służą czeskim maluchom i starszakom, a jeden polskim. Oddanie do użytku tego obiektu rozpoczyna również nowy etap w historii ropickiej polskiej szkoły, która od 2003 roku razem z przedszkolem działa pod dyrekcją miejscowej czeskiej podstawówki. (sch)

• W poniedziałek odbyło się oficjalne otwarcie wyremontowanego budynku przedszkola w Ropicy. Na zdjęciu wójt Gabriela Szmekowa. Fot. BEATA SCHÖNWALD

18

maja – taką datę wyznaczył marszałek Sejmu RP Szymon Hołownia dla wyborów prezydenckich w Polsce; jeśli konieczna będzie druga tura, odbędzie się 1 czerwca.

Zgodnie z zapowiedzią Hołowni, formalnie wybory zostaną zarządzane w najbliższą środę, 15 stycznia – termin ten wynika z przepisu konstytucji, zgodnie z którym wybory nie mogą być przeprowadzone w ciągu 90 dni po zakończeniu stanu nadzwyczajnego. Wprowadzony przez rząd w związku z wrześnieją powodzią stan klęski żywiołowej został zniesiony 16 października 2024 r., okres 90 dni mija więc 14 stycznia 2025 r. Dopiero po opublikowaniu w Dzienniku Ustaw postanowienia marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów formalnie ruszy kampania wyborcza. Prezydent jest wybierany na pięcioletnią kadencję i może być ponownie wybrany tylko raz.

Jak dotąd poznaliśmy już nazwiska kilku osób, które zadeklarowały chęć startu w wyborach prezydenckich. Koalicja Obywatelska wystawi w nich Rafała Trzaskowskiego, Prawo i Sprawiedliwość popiera Karola Nawrockiego. W wyścigu o prezydenturę będą startować ponadto: Szymon Hołownia (Trzecia Droga), Sławomir Mentzen (Konfederacja), Magdalena Biejał (Lewica) i Marek Jakubiak (Wolni Republikanie). (PAP)

Ciąg dalszy na str. 4

REKLAMA

MK PZKO MISTRZOWICE zaprasza na

Reprezentacyjny Bal Śląski

Ośrodek "Strzelnica" w Czeskim Cieszynie w piątek 31 stycznia 2025

W programie tańce cieszyńskie – ZPiT Olza
Gwiazda balu – Zespół Pieśni i Tańca Śląsk
Do tańca przygrywa orkiestra RIVIERAS, do śpiewu kapela „Bezmlana”
W jazzklubie dyskoteka DJ „Tomek” • Całowieczorowa kuchnia śląska w formie bufetu
W loterii cenne nagrody
Wstęp za miejscówkami – do nabycia na stronach internetowych www.balslaski.cz
Partner medialny „Głos”, „Zwrot”

MINISTERSTVO KULTURY Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury

PZKO

Sport Vitality Bystrzyca

Rozpoczynamy nowe kursy!

sport vitality

Latino dance, joga, SM system, tabata, powerboxing, bosu...
Wykorzystaj swój benefit!

+420 731 446 856
www.sportvitality.cz

80 lat Głos

NIEZLICZONEJ LICZBY
CZYTELNIKÓW, NIEGASNĄCEJ
ENERGII ORAZ WIELE NOWYCH
INSPIRACJI
DO REALIZACJI WSZYSTKICH
PAŃSTWA CEŁÓW
ŻYCZY

OBCHODNÍ
AKADEMIE
ČESKÝ TĚŠÍN
AKADEMIA HANDLOWA

SZKOŁA PRZYGOTOWUJĄCA
DO ŻYCIA,
Z PODZIĘKOWANIEM
ZA WYJĄTKOWĄ WSPÓŁPRACĘ

ZDANIEM... Łukasza Klimai

klimaniec@glos.live

Trochę późno, ale jednak, uświadomiłem sobie, że w Polsce w 2025 roku mieszkańcy będą mogli cieszyć się tym, co w Czechach jest już od dawna – mianowicie dniem wolnym w Wigilię. Takie myśli naszły mnie w miniony poniedziałek, kiedy przejeżdżałem przez opustoszałe około godziny 8.00 ulice Cieszyna, by wjechać do tętniącego życiem Czeskiego Cieszyna. W Polsce 6 stycznia, czyli Trzech Króli, jest bowiem dniem wolnym od pracy. A ponieważ święto przypadało w poniedziałek, Polacy z prawego brzegu Olzy zrobili sobie długi weekend. Plus tej sytuacji był taki, że w Czeskim Cieszynie mogłem kupić świeże pieczywo, bo po polskiej stronie alternatywą był co najwyżej chleb tostowy z Żabki.

Ale podobna sytuacja będzie miała miejsce w maju (Święto Konstytucji 3 Maja), czerwcu (Boże Ciało, 19 czerwca), sierpniu (Święto Wojska Polskiego i Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny, 15 sierpnia) i listopadzie (Wszystkich Świętych 1 listopada oraz Święto Niepodległości 11 listopada). Jadąc w te dni do Polski zastaniemy pozamykane sklepy. I pieczywa nie kupimy. Aż wreszcie przyjdzie grudzień, kiedy w Wigilię na ulicach obu miast będzie tak samo cicho, a sklepy po obu stronach będą zamknięte. Identycznie jak 1 stycznia, 1 maja, w Wielkanoc i Poniedziałek Wielkanocny oraz w Boże Narodzenie i drugi dzień świąt.

Na wolną od pracy Wigilię w Polsce trzeba było długo czekać, a dyskusja na ten temat toczyła się długo, choć według sondaży taki pomysł popierało ok. 70 proc. ankietowanych (ciekawostka – projekt ustawy o dniu wolnym w Wigilię złożyła Lewica). Wbrew obawom Polacy nie stracili innego wolnego dnia (spekulowano, że wolne w Wigilię miałyby zostać wprowadzone kosztem wolnego w Trzech Króli, najmłodszego wolnego dnia w Polsce, bo od 2011 r.). Ostatecznie zapadła decyzja o dodatkowym wolnym dniu, prezydent ustawę podpisał i grudniowy zgilek po obu stronach Olzy umilknie już w Wigilię.

Odwrotna sytuacja natomiast będzie w Wielki Piątek (w tym roku 18 kwietnia), który w Czechach jest dniem wolnym od pracy, ale w Polsce dniem roboczym. Wtedy śmiało można wybrać się do Cieszyna i kupić nie tylko pieczywo.

CYTAT NA DZIS

Hanna Wróblewska

minister kultury i dziedzictwa narodowego, podczas inauguracji polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej

Polska obejmując prezydencję w Radzie Unii Europejskiej, zaprasza Europę do dialogu, w którym polskie dziedzictwo mówi rozpoznawalnym językiem, buduje mosty między tradycjami, pokoleniami i narodami

W OBIEKTYWIE...

Przegląd Filmowy Kino na Granicy pokazał plakat tegorocznej edycji imprezy. – Od zarania dziejów człowiek potrzebował określonych punktów orientacyjnych, dzięki którym mógł bezpiecznie wrócić do domu. Nawigowanie od wieków pozwalało nie tylko coraz dokładniej określić bieżące położenie, lecz przede wszystkim wskazać optymalną drogę do celu. Umiejętność ta wymaga od nawigatora bycia dobrym obserwatorem otaczającego świata, ogromnej wrażliwości i uważności, dostrzegania najróżniejszych szczegółów w przestrzeni – od zmian barwy wody, po siłę i kierunek wiatru – mówi Iwona Cichy, autorka plakatu i oprawy graficznej. Tegoroczne święto kina w Cieszynie i Czeskim Cieszynie rozpocznie się 30 kwietnia i potrwa do 4 maja. (Fot. ARC, KRG)

DZIŚ...

10 stycznia 2025

Imieniny obchodzą: Agaton, Jan, Wilhelm
Wschód słońca: 7:39
Zachód słońca: 15:48
Do końca roku: 355 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Obniżania Kosztów Energii
Przysłowie: „Gdy słońce przygrzewa na Jana Dobrego, spodziewać się można lata pogodnego”

JUTRO...

11 stycznia 2025

Imieniny obchodzą: Honorata, Krzesimir, Mechtylda
Wschód słońca: 7:38
Zachód słońca: 15:49
Do końca roku: 354 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Vegetarian
Przysłowie: „Święta Honorata figle płata”

POJUTRZE...

12 stycznia 2025

Imieniny obchodzą: Arkadiusz, Bernard, Greta
Wschód słońca: 7:37
Zachód słońca: 15:51
Do końca roku: 353 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Całowania Złotowłosych
Przysłowie: „Kiedy w styczniu rosną trawy, lipiec dla nas niełaskawy”

POGODA

piątek

dzień: 6 do 8°C
noc: 2 do 0°C
wiatr: 6-8 m/s

sobota

dzień: -1 do 0°C
noc: -1 do -2°C
wiatr: 4-6 m/s

niedziela

dzień: -1 do -2°C
noc: -2 do -3°C
wiatr: 4-5 m/s

Długi powrót do normalności

Prokuratura potwierdziła tożsamość osób znalezionych w ruinach zawalonej kamienicy przy ul. Głębokiej w Cieszynie – to mieszkający w niej 46-letni mężczyzna i 78-letnia kobieta. W sąsiedztwie katastrofy sklepy i punkty usługowe mogą znów prowadzić swoją działalność. Powrót do sytuacji sprzed wybuchu będzie jednak długi.

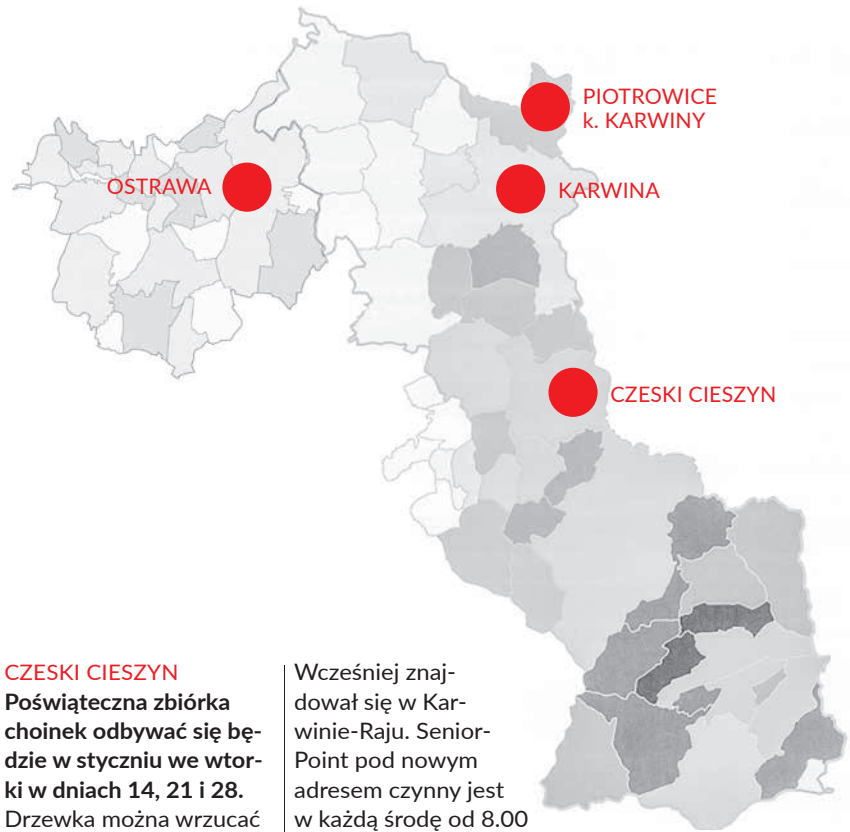
Łukasz Klimaniec

Wszyscy zgadzają się, że odbudowa kamienicy to priorytet. Jednak samo przygotowanie dokumentacji projektowej na tę odbudowę zajmie ok. 1,5 roku. Fot. UM w Cieszynie

Po dwóch tygodniach od eksplozji, która zniszczyła kamienicę przy Głębokiej 32, życie na popularnym deptaku Cieszyna powoli wraca do swojego rytmu. O ile początkowo ulica Głęboka była dostępna na normalnych zasadach tylko na odcinku od Rynku do Starego Targu, to od środy został umożliwiony ruch pieszych od Starego Targu do kamienicy przy ul. Głębokiej 25 (sklep Rossmann) i 24, a

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CZESKI CIESZYN
Poświęteczna zbiórka choinek odbywać się będzie w styczniu we wtorki w dniach 14, 21 i 28. Drzewka można wrzucać wyłącznie do pojemników na zmieszane odpady komunalne. Małe gałązki choinkowe ze stroików czy wieńców świątecznych można natomiast wyrzucać do pojemników na bioodpady. Ważne, żeby zarówno choinka, jak i gałązki nie miały na sobie ozdób, ani pozostałości po nich.

Wcześniej znajdował się w Karwinie-Raju. Senior-Point pod nowym adresem czynny jest w każdą środę od 8.00 do 11.30 oraz w godz. 12.00-16.00.

(klm)

OSTRAWA
Centralna oczyszczalnia ścieków w Przywozie, trzecia co do wielkości miejska oczyszczalnia ścieków w Republice Czeskiej, wznowiła mechaniczne czyszczenie po wrześnieinowej powodzi. W wielu miejscach nadal widoczne są ślady linii zalewowej cofającej się wody, która poważnie uszkodziła oczyszczalnię, ale proces technologiczny odbywa się bez zakłóceń. Drugi etap, czyli tzw. czyszczenie biologiczne, które jest w znacznym stopniu zależne od temperatury,

ma ruszyć w pierwszym kwartale roku.

(klm)

PIOTROWICE k. KARWINY
Saldo gminy na koniec 2024 roku wyniosło 88,2 mln koron, czyli o 33,2 mln więcej niż rok wcześniej. To najwyższa kwota, jaką gmina miała na swoim koncie na koniec roku od 15 lat. Dzięki temu w 2025 roku uda się zrealizować wiele ważnych inwestycji. Chodzi m.in. o budowę nowych chodników, placu zabaw, rozbudowę cmentarza czy budowę altanek z urządzeniami tworzącymi mgiełkę solankową.

(klm)

także od ul. Menniczej w górę ulicy Głębokiej do numeru 35 i 36. Na tych dwóch odcinkach lokale prowadzące działalność gospodarczą mogą już w miarę normalnie funkcjonować, a klienci z obu stron Olzy robić w nich zakupy.

Zamknięta dla ruchu nadal pozostaje ul. Browarna. – Ruch na niej nie zostanie dopuszczony ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa służb pracujących na ul. Głębokiej – wyjaśnia Przemysław Major, zastępca burmistrza Cieszyna.

Duchowni w ratuszu

Przedstawiciele Kościołów i związków wyznaniowych działających na terenie Trzyczna spotkali się we wtorek w Urzędzie Miejskim z prezydentką Věrou Palkovską.

Takie spotkanie jest tradycyjnym elementem wydarzeń noworocznych. Zostały na nim poruszone tematy, które mają wpływ na życie w mieście.

– Bez względu na to, czy chodzi o wspieranie odpowiedzialnego

podejścia do życia, czy o próbę zapobiegania negatywnym zjawiskom, zawsze szukamy sposobów na współpracę. W tym roku rozmawialiśmy także o tym, jak ważne jest dbanie o dobre relacje i współistnienie pomiędzy Kościołami i narodowościami – wyjaśniła Věra Palkovska. Zwróciła uwagę, że Trzyczna to jedno z najbardziej religijnych miast w RC, gdzie współpraca samorządu z Kościołami przynosi konkretne efekty.

Nowe przedszkole to koniec klasy w Nieborach

Dokończenie ze str. 1

Pomysł wyremontowania pochodzącego z 1961 roku budynku przedszkola zrodził się ponad pięć lat temu. Rozpoczęto prace nad dokumentacją projektową, w 2023 roku otrzymano zezwolenie na budowę, złożono wniosek o dotację do funduszu IROP, ogłoszono przetarg na wykonawcę i w listopadzie mógł ruszyć remont. Niespełna rok później zakończyły się prace budowlane oraz przystąpiono do wyposażania pomieszczeń w nowe meble i sprzęty.

– Przez półtora roku byliśmy w pomieszczeniach budynku biblioteki. Początkowo mieliśmy obawy, jak to będzie działać, bo z niektórych sal korzystaliśmy na przemian z czeskim oddziałem. Wszystko jednak udało nam się tak zorganizować, że aż zał było się nam rozstawać – przyznała kierowniczka polskiego oddziału Zuzana Mladá. O nowym lokum wyraża się jednak cmentarza czy budowę altanek z urządzeniami tworzącymi mgiełkę solankową.

(klm)

35

mln koron bez VAT to koszt przebudowy czesko-polskiego przedszkola w Ropicy, a 4,5 mln koron bez VAT wynosił koszt wyposażenia. 90 proc. kosztów kwalifikowalnych na pokrycie dotacją z funduszu IROP. Kolejny 1 mln koron przeznaczono na modernizację ogrodu, jednak również na ten cel gminie udało się zdobyć środki dotacyjne. Dofinansowanie w wysokości 400 tys. koron pochodzi z województwa morawsko-śląskiego.

kanie. Zostało jednak zwolnione i obecnie obiekt służy wszystkim przedszkolakom. Na dole jest jeden oddział czeski i jeden polski, a na górze drugi oddział czeski. Każdy ma własne wejście – wyjaśniła Szmekowa.

Otwarcie budynku wyremontowanego przedszkola oraz zwolnienie przez grupę starszaków pomieszczeń w budynku szkolnym otwiera obecnie nowy etap również

Prezenty dla chorych

Obdarowani mieszkańcy Karwiny z bonami. Fot. Parafia rzymskokatolicka w Karwinie

Szczodre prezenty otrzymały w poniedziałkowe Święto Trzech Króli trzy rodziny, których członkowie na co dzień borykają się z poważnymi problemami zdrowotnymi. Na równym poziomie został podzielony dochód ze stoiska, które rzymskokatolicka parafia karwińska miała przez cały drugi tydzień Adwentu na frysztackim rynku.

Oferowała w nim wyroby rękodzielnicze, które powstawały już od lutego w czasie zajęć kreatywnych. Wolontariusze (miejscowi parafianie) wykonywali na nich świeczniki, dekoracje świąteczne czy aniołki. W sprzedaży materiałów łatwopalnych. Rozważane są różne hipotezy.

Przekazanie bonów opiewających na sumę 83 tys. koron każdy miało miejsce w domu katechetycznym parafii.

(sch)

9

proc. kończących 9-letnią szkołę podstawową nie potrafią czytać ze zrozumieniem, a 15 proc. ma kłopoty z pisaniem – wynika z raportu Uniwersytetu w Upsali. Dlatego też rząd Szwecji ogłosił stan kryzysu czytelnego, z którym chce walczyć m.in. poprzez powrót do tradycyjnych podręczników i bibliotek w miejsce narzędzi cyfrowych. Na czele grupy do walki z tzw. analfabetyzmem funkcjonalnym stanął powołany jesienią na stanowisko ministra edukacji Johan Pehrson, lider partii Liberalowej, który wcześniej kierował resortem pracy. Na konferencji prasowej omówił on zaprezentowane w grudniu ubiegłego roku wyniki badania umiejętności PIAAC państw OECD, pokazujące, że w Szwecji w ciągu ostatnich 10 lat odsetek osób w wieku 16-24 mających trudności z czytaniem wzrósł z 9 do 15 proc.

Budynek przedszkola od strony wejścia do polskiego oddziału. Fot. BEATA SCHÖNWALD

w historii polskiej szkoły podstawowej w Ropicy. Przeniesiony zostanie tu bowiem oddział, który od lat działał w Nieborach jako klasa filialna polskiej ropickiej podstawówki. W tym roku tworzy go 12 uczniów klasy pierwszej. W Ropicy rozpoczną naukę od lutego. – Od początku roku szkolnego wiedzieliśmy, że czeka nas przeprowadzka do Ropicy. Dzieci znają tę szkołę, bo też mają tam lekcje, więc nie jest to dla

nich zupełna nowość. To, że wszystkie klasy będą w jednym budynku, będzie dla nas na pewno lepsze pod względem logistycznym – powiedziała „Głosowi” Magda Zalisz, nauczycielka pierwszoklasistów uczęszczających obecnie do szkoły w Nieborach. W Ropicy czekają już na nich starsi koledzy: 7 drugoklasistów, 1 trzecioklasista, 10 czwartoklasistów i 6 piątklasistów.

(sch)

Czas na Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy

33. Finał WOŚP odbędzie się 26 stycznia 2025 roku, a jego celem jest onkologia i hematologia dziecięca. Centrum działań w Warszawie stanowią będą Błonia PGE Narodowego, gdzie powstanie studio główne, z którego nadawana jest transmisja telewizyjna i internetowa, oraz scena, na której zaprezentuje się kilkunastu wykonawców, w tym m.in. Koniec Świata, Zenek Kupatasa i Big Cyc.

Szymon Brandys

W finał włączy się w sumie 1686 Sztabów, z czego 93 zlokalizowane są poza granicami Polski. Programy imprez w poszczególnych miejscach są jeszcze dopinane na ostatnie guziki. Sprawdziłszy, co na tę chwilę przygotowały sztaby na Śląsku Cieszyńskim.

Cieszyn

W Cieszyńskim Ośrodku Kultury na uczestników czekać będzie Strefa Majsterkowania (11.00-16.00), gdzie każdy, niezależnie od wieku, będzie mógł spróbować swoich sił w kreatywnych pracach ręcznych. Dodatkowo w godzinach od 14.00 do 17.00 zaplanowano fotobudkę, która pozwoli uwiecznić wyjątkowe chwile tego dnia.

Centralnym punktem wydarzenia będzie rynek. O godzinie 11.00 scene otworzą Mażoretki Serdusko oraz Dream Stars, a potem kolejno zaprezentują się lokalne zespoły, takie jak CHYTROCK, Weterani Rocka Cieszyńskiego, Afera Grubego, Pogodny Żniwiarz oraz SULFUR. Kulminacją będzie tradycyjne „Świątelko do nieba” o godzinie 20.00.

Na centralnym placu miasta czynna będzie także strefa gastronomiczna. Dla najmłodszych i nie tylko przygotowano Miasteczko Harcerskie oraz Miasteczko Pierwszej Pomocy, gdzie będzie można zdobyć cenną wiedzę o ratowaniu życia. Dodatkowymi atrakcjami będą morsowanie, zaplanowane na godziny 12.30 i 13.30, oraz parada samochodów, która wystartuje o 13.00.

Goleszów

Sztab WOŚP działający przy szkole podstawowej zaprasza na finał do szkolnej hali. Swoje talenty – wokalne, taneczne i teatralne – zaprezentują instruktorki oraz uczestnicy zajęć w Gminnym Ośrodku Kultury. Wystąpi również ZPT „Goleszów”, uczniowie gminnych szkół z Bażanowic, Dziegielowa i Goleszowa, a także młoda wokalistka pochodząca z Cieszyńska, Antosia Kraszewska. W klasach dostępna będzie kawiarenka. W programie przewidziano także pokazy strażaków z jednostek gminnych, szkolenia z pierwszej pomocy, stoiska gastronomiczne i licytacje.

Istebna

Główne atrakcje obejmą morsowanie przy kompleksie Zagroń, Turniej Siatkówki z udziałem ośmiu drużyn (współne zostanie przeznaczona na WOŚP) oraz wspólne wyjście w góry

• Jerzy Owsiak, człowiek orkiestry. Fot. ŁUKASZ WIDZISZOWSKI/WOŚP

z poczestunkiem — gorącą czekoladą i kielbaskami. Nie zabraknie też pokazów wozów strażackich.

Dodatkowo na Allegro będą licytowane m.in. serwety koniakowskie, ceramiczne talerze, domowe wyroby wędliniarskie oraz przejazd corvetta.

Skoczów

Jednym z najbardziej wyczekiwanych wydarzeń w mieście w ramach WOŚP jest coroczna impreza „Moto Skoczów”. Główną atrakcją będzie odcinek specjalny, podczas którego uczestnicy będą mogli zasiąść na fotelu pasażera w wyjątkowych

pojazdach, takich jak sportowe auta, terenówki czy klasyki motoryzacji.

Dodatkowo odbędzie się zlot samochodów, licytacje unikatowych gadżetów, koncerty oraz degustacja pysznej grochówki. Dla najmłodszych przygotowano możliwość tworzenia graffiti na samochodzie. Przewiedziano również pokazy samochodów strażackich i innych pojazdów specjalnych. Miasto organizuje o godz. 20.00 pokazy żywego ognia w ramach „Świątelka do nieba”.

Największa na świecie Orkiestra zagra także w Skansenie w Ochabach, gdzie wystąpią zespoły Alien

BSC, Majtis oraz Kapela „Maliniorze”, która wniesie do wydarzenia klimat muzyki regionalnej. W programie znajdzie się również kiermasz domowych wypieków.

Ustroń

Finał organizuje Miejski Dom Kultury „Prażakówka”. Nowością w tym roku będzie scena grająca na 360 stopni – nie tylko w stronę ratusza, ale i w kierunku parkingu, na którym od godz. 11.00 działać będzie smaczna strefa gastro. Pojawia się na niej m.in. zbojnicy, którzy na ogromnej patelni ugotują gulasz.

O godz. 13.00 finał rozpocznie występ Orkiestry Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach. Następnie zaprezentują się lokalni muzycy i tancerze, a gwóździem programu będzie koncert polskiego rapera Kartky (Jakuba Jankowskiego), który od kilku lat mieszka i tworzy w Ustroniu. Dodatkowe atrakcje to animacje dla dzieci na lodowisku, pokazy jazdy figurowej oraz licytacje (również w serwisie Allegro). Do wylicytowania będą m.in. przejazd ratrakiem na Czantorii, trening z piłkarzem Adrianem Sikorą czy plastron skoczka narciarskiego Pawła Wąska.

Wisła

Wiślańskie Centrum Kultury planuje kontynuację akcji „Chodzimy dla WOŚP”, która w poprzednich edycjach cieszyła się dużym zainteresowaniem mieszkańców i turystów. Akcja polega na rejestrowaniu przez uczestników pokonanych kilometrów podczas spacerów, biegów czy innych form aktywności fizycznej. Kilometry są przeliczane na złotówki, które sponsorzy przekazują na konto WOŚP. Na placu Hoffa wystąpi zespół Bartnicki, a hymn WOŚP zaśpiewa Wiślański Chór Kameralny. W programie znajdą się także gra terenowa, grupowy zjazd z balonami sercowymi na Skolnitym oraz zdjęcie z góralom.

Zebrzydowice

W gminie Zebrzydowice co roku finał odbywa się w innej miejscowości. Tegoroczny zaplanowano w Kaczychach. Koncert finałowy rozpocznie się o godz. 17.00 w Domu Ludowym, gdzie wystąpią artyści z terenu gminy. W trakcie koncertu odbędzie się tradycyjna licytacja gadżetów oraz liczne niespodzianki.

Biblioteka na walizkach

Biblioteka przy ulicy Ostrawskiej w Czeskim Cieszynie będzie przez cały bieżący rok nieczynna. Tak długo będzie trwał jeszcze remont budynku Teatru Cieszyńskiego, w którym się znajduje. O tym, jak wygląda od kuchni działalność placówki na placu budowy, rozmawiamy z dyrektorką Biblioteki Miejskiej w Czeskim Cieszynie Daną Zipserową.

Beata Schönwald

Jak długo biblioteka na Ostrawskiej działa już w prowizorycznych warunkach?

– Ta sytuacja trwa od wakacji ub. roku, kiedy w związku z remontem teatru biblioteka przy ul. Ostrawskiej została zamknięta. Aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom naszych czytelników, którzy są przyzwyczajeni odwiedzać wypożyczalnię pod tym adresem, wymyśliłmy prowizoryczne rozwiązanie. W jego realizacji pomógł nam Teatr Cieszyński, który w budynku portierni udostępnił nam jedno pomieszczenie. W nim urządziliśmy mini wypożyczalnię z dwoma stanowiskami pracy oraz z mocno okrojoną ofertą książkową dla dorosłych. Ponieważ nie było mowy o przeniesieniu całego księgozbioru do niewielkiego lokum, postawiliśmy na nowości.

Czy to oznacza, że pozostałe książki są w tej chwili niedostępne?

– Ależ skąd. Koleżanki przeszły odpowiednie szkolenia, które zezwalają im na wejście na plac budowy. Dzięki temu trzy razy w tygodniu przychodzą do biblioteki, żeby przeczytane książki wymienić na zamówione. Choć czytelnicy nie mają dostępu do bibliotecznych półek, książki z księgozbioru biblioteki na Ostrawskiej dalej mogą

• Dana Zipserowa w Czytelni i Kawiarni „Avion” w Czeskim Cieszynie. Fot. BEATA SCHÖNWALD

zamawiać zarówno osobiście, jak i telefonicznie, e-mailowo oraz on-line przez konto czytelnika.

Użytkownik musi więc wiedzieć, co chce pożyczyć.

– Może też zacerpnąć rady u bibliotekarek, które doskonale orientują się w temacie, oraz różnych użytkowników. Są tacy, którzy mają swojego ulubionego autora, temat, który chcą zgłębiać, inni z kolei są wdzięczni za propozycję czegoś nowego. Tym natomiast, którzy wolą sami poszukać dla siebie książki wśród bibliotecznych półek, polecamy

my, żeby odwiedzili którąś z okolicznych bibliotek – przy ulicy Havlička lub w Sibicy. Legitymacja Biblioteki Miejskiej w Czeskim Cieszynie upoważnia bowiem do korzystania z bibliotecznych księgozbiorów na terenie całego miasta.

W bibliotece na Ostrawskiej mieściła się również czytelnia. Gdzie obecnie można znaleźć odpowiednie warunki do spokojnego czytania prasy lub przestudiowania interesujących treści?

– Czytelnia w ograniczonym zakresie działa w budynku przy granicy,

w którym mieści się Centrum Informacji Turystycznej, a obecnie również katalog, archiwum, dział księgowości oraz dyrekcja biblioteki. Tutaj nasi czytelnicy mogą skorzystać z podłączenia do internetu oraz zacerpnąć informacji od pracownic czytelni. Natomiast w znajdującej się naprzeciwko Czytelni i Kawiarni „Avion” począwszy od tego roku poszerzyliśmy ofertę gazet i czasopism.

Czy zamknięcie biblioteki na czas remontu teatru zmniejszyło ofertę spotkań organizowanych przez waszą placówkę?

– Głównym miejscem, gdzie odbywają się różne wydarzenia organizowane przez naszą bibliotekę, jest Czytelnia i Kawiarnia „Avion”. Jednak są też przedsięwzięcia, które są realizowane w bibliotekach na ul. Havlička, w Sibicy, a przed remontem były także w bibliotece na Ostrawskiej. Z cyklicznych imprez jest to np. kawiarnia dla seniorów, której spotkania zostały przeniesione do Sibicy i dalej cieszą się dużą popularnością. Z kolei przed południem i po południu odbywały się tutaj zajęcia dla szkół i świetlic szkolnych. Obecnie proponujemy je w bibliotekach na Havlička oraz w Sibicy, do których trafiły również bibliotekarki z oddziału dla dzieci na Ostrawskiej.

Czy nowe rozwiązania, które musił remont teatru i nieczynna biblioteka, przynajmniej częściowo wykorzystacie w przyszłości?

– Myślę, że nowa sytuacja zarówno nas, jak i użytkowników biblioteki wciąż uczy czegoś nowego. Jestem przekonana, że czytelnicy będą odtąd częściej robili elektroniczne zamówienia, nauczą się swobodnie korzystać z katalogu on-line, a pracownicy biblioteki zdobędą nowe doświadczenia na oddziałach, w których wcześniej nie pracowali. Cieszę się również, że wprowadziliśmy wreszcie wypożyczanie e-booków, które jest obecnie standardową usługą, a także wypożyczanie audiobooków, co jest raczej rzeczą nową. Myślę, że zrobiliśmy to w samą porę, bo reakcja czytelników była natychmiastowa.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, w styczniu przyszłego roku do biblioteki na Ostrawskiej wrócą czytelnicy. Czy można powiedzieć, że wszystko będzie znów takie jak dawniej?

– Biblioteka nie przechodzi remontu, czytelnicy zastaną więc wszystko tak, jak było. Do budynku na Ostrawskiej nie wróci już jednak archiwum oraz magazyn, ponieważ z pomieszczeniami w suterenie teatr ma swoje plany. Z tych samych względów dyrekcja i dział księgowości pozostaną w budynku przy ul. Głównej. ▲

Nam, góralom, wiele się przypisuje

Mówi, że jest mościorzem (z Mostów k. Jabłonkowa) od 1983 roku, Beskid Śląski poznał od strony zakopiańskiej, a nie od Istebnej czy Koniakowa, w „Białej odwadze” uczył aktorów gwary góralskiej. – Filip Pławiak i Julek Świeżewski, którzy grali braci Zawratów, bardzo byli zaangażowani. Jak oni nauczyli się fantastycznie tańczyć po góralsku! Gwarowo najlepiej wypadł Filip grający Jedrka – przyznaje w rozmowie z „Głosem” Jan Karpiel-Bułecka z Zakopanego, znanca góralskiej muzyki i tradycji.

Film „Biała odwaga” więcej dobrego, czy więcej złego góralom zrobił? – Więcej krzyku było przed ukazaniem się tego filmu, niż po jego premierze. Niektóre sceny są przerysowane i wzbudzają sprzeciw, bo choćby scena zastrzalenia partyzanta przez górala na wieżennym dziedzińcu to już przejęcie. Tak na pewno nie było. I ten oddział SS złożony z górali, który miał pacyfikować miejscową ludność... Dajcie spokój... Rzeczywiście dwóch było takich, co w tych oddziałach SS zostali, bo nieraz przyjeżdżali do swoich wsi na urlopy, jeden był ze Stasikówki, drugi chyba z Murzasichla. Wcale im to wielkiej chluby nie przynosiło, a oni przyjeżdżali i prezentowali się w tych mundurach. Oprócz tych przerysowań to ten film, jak można zobaczyć, jest po prostu kolorowy, barwny opowieścią.

Ale chyba był potrzebny, bo wróciła dyskusja o Goralenvolk i tamtych czasach?

– Tak, ale jeśli taki film już się ukazuje, to od razu pojawia się mnóstwo teorii spiskowych: „po co taki film w ogóle powstał? A po to, żeby tym góralom dolożyć! Bo oni tacy, owacy”. Na nasz temat wiele powiedziano, wiele nam się przypisuje, nawet to, co się w tej chwili dzieje. Główną bolączką są tzw. paragony grozy, że jak się pojedzie w Tatry to jest taka drożyzna, bo górale, górale, górale... Ale między Bogiem, a prawdą – jeśli chodzi o same Zakopane, to nas górali, jest tam około pięciu tysięcy. Pozostałe dwadzieścia tysięcy to już nie górale. W innych miejscowościach te proporcje wyglądają lepiej. Ale gdzie się może, to góralom się dokłada. Na przykład, że góral zamordował konia w Morskim Oku. A wystarczy, że ktoś jedzie w góralskich portkach i mówi, że to „górol”. Były trzy przytłaczające, że konia „prasto” i za każdym razem okazało się, że konie miały być wrodzone. Tak, jak górale dbają o konie, to nikt nie dba. O babę nie zadbać, ale o konia tak.

W filmie „Biała odwaga” był pan konsultantem ds. gwary. Uczyl pan aktorów mówić gwara?

– Przepisałem kwestie na góralską gwara i byłem na planie ze słuchawkami na uszach. Kiedy aktorzy mówili źle, to trzeba było ich korygować. Jeśli chodzi o pierwszoplanowych aktorów to nagrałem im kwestie, żeby słyszeć, jak należy je wypowiadać. I oni z moich nagrań starali się tego nauczyć.

• Jan Karpiel-Bułecka podczas wizyty w Mostach k. Jabłonkowa. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

Później mieliśmy konsultacje oko w oko. Filip Pławiak i Julek Świeżewski, którzy grali braci Zawratów, bardzo byli zaangażowani. Jak oni nauczyli się fantastycznie tańczyć po góralsku! To nie były podstawione sceny, że sfilowano tylko czyś nogi do polowy, ale to było całkowicie ich wykonanie. Byli naprawdę świetnie przygotowani. Gwarowo najlepiej wypadł Filip grający Jedrka, bo Filip pochodzi z okolic Nowego Sącza. Co prawda lachowska gwara jest zupełnie inna, ale jakieś podobieństwo jest. A może miał po prostu dobre ucho i akcent dobrze chwycił? Bo akcent bardzo wiele znaczy, nawet jeśli słowa wypowiada się poprawnie. Przecież można powiedzieć po góralsku z wileńskim akcentem (tu Jan Karpiel-Bułecka przedstawia się mówiąc gwara góralską, ale z charakterystycznym wileńskim zaciąganiem). My, górale, mamy akcent na tę pierw-

szą sylabę. W Beskidzie Śląskim, jak słucham nieraz istebniaków, koniokoniów, to słyszę, że mamy bardzo dużo wspólnego.

Do Mostów k. Jabłonkowa przyjechał pan, żeby opowiedzieć o „Białej odwadze”?

– Przyjechałem na zaproszenie Andrzeja Niedoby, ale ja jestem mościorzem od 1983 roku! To, co widzicie w Kasowym, to moja robota. To raz. A dwa, że my się znamy z Andrzejem Niedobą, Mariuszem Wałachem, Tadeuszem Cienciałą, Markiem Cienciałą z Cieszyńska i Wandzią Pilch z Nydku już całe lata. Kiedy przyjechali na polonijny kurs tańców polskich do Łublińska, jakoś po stanie wojennym, to ja Beskid Śląski poznałem od strony zakopiańskiej, a nie od Istebnej czy Koniakowa, choć miałem tam stałe kontakty. (klm)

Gawędziarz, muzyk, architekt

Jan Karpiel-Bułecka (rocznik 1956) jest uznawany za najbardziej wszechstronnego artystę Podhala, wybitnego znawcę góralskiej i karpackiej muzyki i tradycji. Pochodzi z zasłużonej zakopiańskiej rodziny. Ojciec Bolesław był słynnym skrzypcem prymistą i zbieraczem nut podhalańskich, a mama Zofia występowała w zakopiańskim zespole Klimka Bachledy. Jan Karpiel-Bułecka grał i śpiewał w Regionalnym Zespole im. Klimka Bachledy, występował w Studenckim Zespole Góralskim „Skalni”. Jest gawędziarzem, multiinstrumentalistą, wirtuozem gry na dudach, piszczałkach pojedynczych, podwójnych, trombitach, a także budowniczym tych instrumentów, które przywracał podhalańskiej tradycji, rekonstruując na podstawie zachowanych egzemplarzy. Z zawodu jest architektem. Ukończył studia na Politechnice Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki. Pracował w Pracowni Regionalnej Politechniki Krakowskiej w Zakopanem. Obecnie prowadzi własną pracownię projektową. Jest laureatem Nagrody im. Oskara Kolberga. **Był konsultantem ds. gwary góralskiej w filmie „Biała odwaga” oraz w serialu „Ślebość”.**

zżyliśmy wszyscy, że spotykaliśmy się na Goralskim Święcie i Goralskich Balach, które były wspaniałe. Sami zabilili świnie, sami robili jelita, sami warzyli pyrdelonkę, kapuśnicę i co się dało. Między Bogiem a prawdą, to ja Beskid Śląski poznałem od strony zakopiańskiej, a nie od Istebnej czy Koniakowa, choć miałem tam stałe kontakty. (klm)

Kolędowe zatrzymanie...

W poniedziałkowe popołudnie odbyła się 12. edycja Koncertu Kolęd polskiej podstawówki w Jabłonkowie. Oprócz szkolnych chórów wystąpił również Chór Męski „Gorol”. Jabłonkowski parafialny kościół Bożego Ciała wręcz pękał w szwach. Wykonawców było bowiem mnóstwo, a publiczność także dopisała. Można było spotkać rodziców, dziadków, rodzeństwo czy przyjaciół artystów.

Norbert Dąbkowski

Wśród szkolnych formacji pojawiły się „Mała Jabłoneczka”, „Jabłoneczka”, które wykonały tradycyjne i mniej znane kolędy w wyjątkowych aranżacjach. Koncert uświetnił występ Chóru Nauczycieli. Zaspiewały także przedszkolaki. Symbolicznym zwieńczeniem wydarzenia było wspólne wykonanie przez wszystkie chóry i publiczność utworu „Przekażcie sobie znak pokoju”.

Koncert ten tradycyjnie jest organizowany w celach charytatywnych. Podobnie jak w roku poprzednim, tegoroczne zyski zostały przekazane na ręce Renaty Czader, prezes stowarzyszenia „Nigdy nie jesteś sam”. Podopieczni stowarzyszenia nie omieszkali uraczyć wszystkich swoim występem, „wydzwanając” kilka kolęd. – Chciałabym wam ogromnie podziękować, żeście nas tu znowu zaprosili – mówiła do zebranych Czader. Wdzięczność wyraził również burmistrz Jabłonkowa – Jifi Hamrozi. – To niesamowity pokaz wszystkich pokoleń – od najmłodszych po najstarszych. Pani Renato, nikt nigdy nie będzie sam – przekonywał wóldarz.

– Ten koncert był piękną okazją, by w tym pośpiechu choć na chwilę się zatrzymać i uświadomić sobie, jakie znaczenie mają święta – tymi słowami zwróciła się z kolei do zgromadzonych Urszula Czudek, dyrektor polskiej podstawówki.

Organizatorami wydarzenia była Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza z Polskim Językiem Nauczania w Jabłonkowie, Macierz Szkolna oraz Chór Męski „Gorol” MK PZKO w Jabłonkowie. ▲

Więcej zdjęć i film z kolędowania na naszej stronie internetowej www.glos.live

Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

Fotograficzne złote medale

Nataniel Kluz, uczeń klasy 6b Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Jabłonkowie, robi najlepsze zdjęcia nie tylko w całym województwie, ale nawet w całej Republice Czeskiej. W grudniu został laureatem konkursu „Objektiv 2024” w kategorii uczniów 7-12 lat. Swoje konkursowe zdjęcie zatytułował „Ręce pełne wspomnień”.

Beata Schönwald

Skąd dowiedziałeś się o konkursie?

– Zanim rozpocząłem naukę w Jabłonkowie, uczęszczałem do szkoły w Nawsiu. To dyrektorka tej placówki Romana Molinek powiedziała mojej mamie o konkursie.

Jak powstała twoja zwycięska fotografia?

– Temat konkursu brzmiał „Ręce”. Przygotowanie i wybór fotografii, którą ostatecznie wysłałem na konkurs, zajęło mi dosyć dużo czasu. Najpierw brat pozował mi do zdjęcia, potem mąż pani Roman, aż w końcu nadarzyła się okazja zrobienia zdjęcia babci i dziadkowi moich znajomych. Powstało ono w ich domu w Nawsiu. Teraz w formie obrazu wisi u nich na ścianie, bo podarowałem im je na pamiątkę.

Lubisz fotografować ludzi?

– Bardziej przyrodę i krajobrazy, rośliny, liście spadające z drzew. Ludzi trzeba ustawiać, a przyroda sama się ustawia i tylko trzeba odpowiednio ją sfotografować.

Kiedy zacząłeś bawić się fotografią?

– To był przypadek. Kiedy miałem jeszcze stary telefon, mama powiedziała mi, że istnieje na nim filtr, który potrafi poprawić zamglone zdjęcie. Wypróbowałem to w czasie naszej wycieczki do Londynu. Pogoda była niespecjalna, a ja myślałem, że filtr usunie chmury z moich fotografii. Tymczasem wyszło super zdjęcie i to sprawiło, że miałem ochotę dalej się tym zajmować.

Nadal robisz zdjęcia komórką?

– Tak. Obecnie mam model Xiaomi 14, który ukazał się niedawno.

Ktoś w twojej rodzinie również zajmujesz się fotografią?

– Tato czasem robi zdjęcia, ale to typowe zdjęcia rodzinne.

Gdzie miało miejsce ogłoszenie wyników i wręczenie nagród konkursu „Objektiv 2024”?

– Ogłoszenie wyników wojewódzkich oraz ogólnopństwowych odbyło się w Ostrawie. Zanim otrzymałem zaproszenie, nie spodziewałem się żadnej wygranej. Potem pomyślałem, że może przyznano mi 3. miejsce. Kiedy w Ostrawie zobaczyłem wystawioną moją pracę, zauważyłem, że są na niej dwie etykiety, co świadczy-

● Nataniel Kluz lubi robić zdjęcia i... jazdę na desce. Fot. BEATA SCHÖNWALD

● Zwycięskie zdjęcie „Ręce pełne wspomnień”. Fot. NATANIEL KLUZ

ło o tym, że zdobyłem nagrodę w województwie i w całym kraju. Jednak dwóch pierwszych miejsc nie spodziewałem się do samego końca.

Będziesz teraz szukać kolejnych konkursów, na które mógłbyś wysłać swoje prace?
– Jak tylko znajdę jakiś, spróbuję wziąć w nim udział.

Czy oprócz fotografii masz jeszcze jakieś inne hobby?
– Jazdę na deskorolce, a zimą na snowboardzie, czego efektem jest lewa ręka w gipsie. ▲

Wybierz się do Peru z Paddingtonem | Przysmak – choinka

Cztery dni przed oficjalnym wejściem do kin filmu familijnego „Paddington w Peru” można będzie obejrzeć w kinie Centrum w Karwinie przedpremierę tego obrazu dla dzieci i dorosłych. Ta niezwykła okazja nadarzy się w niedzielę 26 stycznia o godz. 17.00.

„Paddington w Peru” (w czeskiej wersji „Paddington w džungli”) to trzecia opowieść z rzędu o perypetiach niezdarnego, ale dobrodusznego misia. Tę popularną serię nakręconą na motywach powieści brytyjskiego pisarza Thomasa Michaela Bonda w 2014 roku zainaugurował film „Paddington”. Odnosił ogromny sukces wśród widzów na całym świecie oraz zdobył nominację do nagrody Amerykańskiej Akademii Filmowej. Jego twórcy mają nadzieję, że nie inaczej będzie tym razem.

W trzecim odcinku pluszowy bohater wraz ze swoją rodziną Brownów wyrusza w podróż do Ameryki Południowej, aby od-

● Kadr z filmu „Paddington w Peru”. Fot. mat. prasowe

wiedzi mieszkającą w Peru swoją ukochaną ciocię Lucy. W tym celu wszyscy udają się do stojącego nieopodal lasu deszczowego Domu dla Emerytowanych Niedźwiedzi. Co będzie dalej, dowiedzie się z filmu.

Na niedzielny seans warto wybrać się do karwińskiego kina już

● Mangusta bawi się drzewkiem. Fot. Zoo Ostrawa

Wiece, że drzewka świąteczne są podawane jako jedno z dań w ostrawskim ogrodzie zoologicznym? Trafiają one na „talerze” głównie jeleni, osłów, kóz domowych, owiec i krów, ale także antylop i innych ssaków kopytnych. Jako pokarm, ale także zabawka służą choinki na przykład manguście przegowanej. Zwierzątko to pochodzi z Afry-

ki, a długość jego ciała wynosi 35-40 cm. Do jedzenia i zabawy najlepiej nadają się choinki, których nie udało się sprzedać, bo były uszkodzone lub po prostu nie znalazły nabywców. Ostrawskie zoo nie przyjmuje jednak drzewek, które przez całe święta stały w mieszkaniach, bo są nazbyt wysuszone, a zwierzęta mogłyby się zranić zapominającymi haczykami lub resztkami ozdób świątecznych. (sch)

Związek z psem – jak małżeństwo

Z ludźmi i psami jest tak samo, jak z małżeństwem – trzeba się dopasować do siebie – powiedziała Edyta Ossowska, behawiorystka, instruktor szkolenia psów. Podkreśliła, że podstawą szczęścia w tym międzygatunkowym związku jest umiejętność odczytywania psych sygnałów.

Polska Agencja Prasowa

Behawiorystka zauważyła, że my i psy mamy bardzo zbliżone układy nerwowe i mózgi, a ośrodki nagrody i kary funkcjonują podobnie.

Edyta Ossowska zwróciła uwagę, jak ważną rzeczą jest to, by nauczyć się odczytywać to, co mówi do nas nasz podopieczny. Wskazała, że dla psów, podobnie jak dla ludzi, możemy stworzyć coś na podobieństwo piramidy potrzeb Masłowa, gdzie na dolnym stopniu są potrzeby fizjologiczne, na kolejnym potrzeba bezpieczeństwa, wyżej potrzeby socjalne, itd.

– Jeśli podstawowe potrzeby nie są spełniane, pies odczuwa dolegliwości fizyczne, to raczej nie będzie czuł się zadowolony – podkreśliła.

Jej zdaniem w grę wchodzi także dolegliwości psychiczne – frustracja, gdy pies siedzi zamknięty w mieszkaniu po 12 godzin, albo gęboko przeżywana żaloba, kiedy ktoś ze stada (człowiek albo pies) umrze.

– Jeśli dobrze znamy swojego pupila i zaobserwujemy zmianę w jego zachowaniu – to jest niepokojący objaw i najpierw należy poszukać przyczyny zdrowotnej, później psychicznej – zaapelowała ekspertka.

● **Zwykle się mawiać, że pies to najwierniejszy przyjaciel człowieka.** Fot. ARC

Przestrzegła także, że sygnały ruchowe czy werbalne mogą oznaczać całkiem coś innego niż nam się, na pierwszy rzut oka, wydaje. Nie zawsze bowiem jest tak, że pies, kiedy macha ogonem, jest szczęśliwy, a jak jest zły – jeży sierść i warczy.

– Na pewno ruchy ogona świadczą o intensywności emocji i mogą wystąpić zarówno wówczas, kiedy

zwierzak cieszy się z powrotu opiekuna do domu, ale także wtedy, kiedy się czymś niepokoi czy jest pobudzony – powiedziała i dodała, że należy zwracać uwagę na kontekst sytuacji i inne sygnały, które nam psiaak wysyła.

Zauważyła, że jeśli ogon zwisa luźno w dół, albo jest na poziomie grzbietu, to machanie w tej pozycji, oznacza pozytywne emocje i relaks,

natomiast machający ogon postawiony pionowo do góry, wskazuje raczej na silne napięcie. – Widzimy to zazwyczaj w sytuacji, gdy nasz podopieczny mierzy siły z innym psem albo próbuje kogoś odstraszyć – powiedziała Ossowska.

Przypomniała, że zazwyczaj psy unikają walki, są zresztą tego uczonne od małego przez matkę, która, przyciskając szczeniaki do ziemi,

uczy je uległości i tego, że podporządkowanie kończy agresję, można uniknąć sytuacji, w której musiałyby dojść do walki.

Jak zauważyła, wśród dorosłych psów warczenie, stroszenie sierści, to pewnego rodzaju teatr, który ma przekonać przeciwnika o sile i zapobiec walce.

Wskazała, że opiekun czworonoga powinien nauczyć się rozpoznawać sygnały, które wysyła mu jego pies, a jeśli chce, żeby zwierzak go słuchał, zawsze powinien służyć mu wsparciem, gdyż inaczej pies, pozostawiony samemu sobie, sam będzie podejmował decyzje – nie zawsze przez nas akceptowane.

Podkreśliła także, że aby nauczyć się dobrze komunikować z psem nie można np. go karcić wówczas, kiedy ten zaczyna warczeć, co może po prostu oznaczać, że sytuacja, w jakiej się znalazł, np. nadmierne czułości, jest dla niego niekomfortowa.

Jeśli zabronimy psu warczenia – a więc wysyłania sygnału ostrzegawczego – może go pominąć i od razu przejść do użycia zębów.

Ossowska podkreśliła, że z ludźmi i psami jest tak samo, jak z małżeństwem – trzeba się dobrze dopasować do siebie, nauczyć wzajemnej komunikacji, zrozumieć potrzeby, zaakceptować odrębność drugiej osoby – wtedy obie strony będą szczęśliwe i będą mogły dać wiele sobie nawzajem.

Sztuczna inteligencja pomoże w tworzeniu nowych zapachów

Sztuczna inteligencja ma zrewolucjonizować prace nad nowymi zapachami. Skutkiem ma być nie tylko usprawnienie i projektowanie, ale także otwarcie drogi do spersonalizowanych perfum.

Naukowcy z Tokijskiego Instytutu Naukowego opracowali sposób na szybkie stworzenie zamierzonego zapachu bez znużających prób i błędów, wykorzystując sieci neuronowe do przewidywania profili zapachowych, na podstawie różnorodnych danych sensorycznych.

– Zakładaliśmy, że głębokie sieci neuronowe, po połączeniu z chemią i nauką o zapachach, mogą dostarczyć nowych wglądów w rozwój zapachów. Badanie przeprowadziliśmy, analizując dane ze spektrometrii masowej 180 olejków eterycznych, co pozwoliło na uzyskanie wszechstronnego zrozumienia ich składników zapachowych. Te dane zostały następnie użyte do trenowania sieci zaprojektowanej do przewidywania zapachów na podstawie składu. Sieć użyła wielu warstw zoptymalizowanych w celu uchwycenia skomplikowanych zależności między składnikami i wynikającymi z nich zapachami – tłumaczy prof. Takamichi Nakamoto, autor badania opisanego na łamach magazynu „Scientific Reports”.

● **Sztuczna inteligencja niedługo wkroczy również do sfery doznań olfaktorycznych.** Fot. ARC

SI potrafiła odtwarzać znane zapachy i generować nowe. Jej skutkiem została potwierdzona przez panel ekspertów. Najlepiej radziła sobie przy tym z zapachami o kwiatnym charakterze, a najslabiej – o drzewnym.

– Badanie pokazuje liczne korzyści z zastosowania SI w projektowaniu zapachów. Sztuczna inteligencja może znacznie skrócić czas i koszty związane z ich opracowywaniem, usprawniając zarówno analizę chemiczną, jak i oceny sensoryczne – tłumaczy naukowcy.

Dodatkowo eksperymenty pokazały, że dzięki SI tworzenie zapachów staje się skalowalne, umożliwiając dostosowanie procesu do różnych potrzeb rynkowych i wymagań konsumentów.

Co jednak zdaniem naukowców najważniejsze, SI otwiera innowacyjne możliwości, pozwalając na tworzenie nowych, unikalnych profili zapachowych, które mogłyby nie zostać odkryte tradycyjnymi metodami.

– W miarę jak modele sieci będą się rozwijać, mogą umożliwić tworzenie spersonalizowanych zapachów dostosowanych do indywidualnych preferencji. Poza tym, podejście to może zostać rozszerzone na inne dziedziny sensoryczne, takie jak smak, gdzie podobne metody mogłyby być użyte do tworzenia spersonalizowanych profili smakowych – mówi prof. Nakamoto.

Znaleziono insygnia grobowe władców Litwy i Polski

W podziemiach katedry wileńskiej odkryto tajną skrytkę z insygniami grobowymi władców Litwy i Polski: króla Polski i wielkiego księcia litewskiego Aleksandra Jagiellończyka, pierwszej żony Zygmunta Augusta Elżbiety Habsburżanki i jego drugiej żony Barbary Radziwiłłówny.

– Odkryte insygnia grobowe władców litewskich i polskich to bezcenne skarby historyczne, symbole długiej tradycji państwowości litewskiej, znaki Wilna jako stolicy oraz wspaniałe dzieła złotnictwa i jubilerstwa – powiedział na konferencji prasowej metropolita wileński abp Gintaras Gruzasas.

Znalezione zostały: korona grobowa Aleksandra Jagiellończyka oraz korona grobowa, łańcuch, medalion, pierścion i tabliczka namrucienna Elżbiety Habsburżanki, a także korona grobowa, berło, jabłko królewskie, trzy pierścienie, łańcuch i dwie tabliczki namrucienna Barbary Radziwiłłówny.

– Korony te nie były noszone za życia władców. Zostały wykonane po ich śmierci i były częścią insygniów grobowych – poinformował abp Gruzasas. Dodał, że obecnie zostaną one odrestaurowane i w przyszłości będą eksponowane.

W 1939 roku, wkrótce po wybuchu II wojny światowej, gdy katedrze groziło zamknięcie, skarby zostały ukryte. Po odzyskaniu przez Litwę niepodległości podjęto kilka prób poszukiwań. Skrytka została odnaleziona i otwarta 16 grudnia ubiegłego roku. (PAP)

● **Bezcenne skarby historyczne.** Fot. PAP

Janusz Bittmar

No i również w Pop Arcie doczekaliśmy się nowego roku. Po sylwestrowych zabawach i salwach śmiechu dochodzących do nas ze wszystkich stron postanowiłem przetestować na sobie w sposób bardziej eksperymentalny, niż zwykle. A mianowicie, czy wciąż jeszcze potrafię się bać w kinie. O efektach w recenzji horroru „Heretic”.

RECENZJE

HERETIC

Świat nie zawsze jest różowy, a już na pewno nie czarno-biały. Wydarzenia z ostatnich miesięcy skłaniają raczej do głębszych refleksji nad jego prawdziwymi kolorami. Kto lubi się w kinie bać, ale przy okazji też stawiać trudniejsze pytania i liczyć się z niejednoznacznymi odpowiedziami, koniecznie powinien obejrzeć amerykański horror „Heretic”. Bryluje w nim brytyjski aktor Hugh Grant, który po rolach uwodzących z romantycznych komedii u progu emerytury przedstawia się na inne aktorstwo. Poniekąd nie z własnego wyboru, a zmuszony upływającym bezlitośnie czasem.

Amerykańskie studio A24, odpowiedzialne za produkcję filmu, lubi szokować widza, wykorzystując do tego skromne środki. „Heretic” nie jest horrorem bazującym na pierwszoplanowych efektach i fajerwerkach wizualnych. Nie ma tu też klasycznych podziałów na dobro i zło, aczkolwiek samotny dziwak, pan Reed, zagraną przez Granta długo straszy jeszcze w zakamarkach wyobraźni. Ten film jest przede wszystkim rozprawą z fanatyzmem, w tym konkretnym przypadku z fanatyzmem religijnym reprezentowanym przez wiele bardziej lub mniej niebezpiecznych sekt, których nie brakuje, a wręcz przeciwnie, które mają się coraz lepiej.

Twórcy filmu, Scott Beck i Bryan Woods, wybrali sektę najbardziej typową dla swojego kraju – Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich, czyli sektę Mormonów. Akcja filmu z jednej strony jest prosta i linearna, bez czasowych zakrętów, z drugiej zmusza widza do głębszych przemyśleń. W odruchu potrzeby niesienia pomocy nawet w fotelu w kinie chce się krzyknąć w stronę bohaterek – »Uważajcie dziewczyny, Hugh Grant to tym razem nie kobieciarz

● **Hugh Grant po tej metamorfozie raczej nie zaprosi dziewczyny na randkę.**

Daniel Cleaver z serii „Bridget Jones”! A wszystko po to, aby ratować młode misjonarki Mormonów przed lokatorem odwiedzonego przez nie domu na odludziu. Siostry Paxton (Chloe East) i Barnes (Sophie Thatcher) na początku nie dostrzegają przejawów dziwactwa ze strony gospodarza, a potem, jak przystało na klasyczny horror, jest już za późno.

Zasady gry w horrorach nie są jednoznacznie określone, nierzadko są w finale wygrywa. Jak jest w obrazie „Heretic”, nie zdradzę, zaznaczam jednak wyraźnie, że pojedynek młodych i ładnych dziewczyn z 60-letnim dziwakiem bynajmniej nie śmieszy. Kto lubi się śmiać, tego odsyłam do „Kevina sam w domu”, w którym też

większość akcji rozgrywa się w jednym domu. „Heretic” bardzo szybko zabiera nas do... piwnicy pana Reeda, w której zło objawia się w najgorszej postaci. Pan Reed po początkowej polemice naukowo-religijnej prowadzonej z dziewczynami w kuchni szybko odkrywa swoje prawdziwe oblicze... Grant wcielił się w postać psychologa z rewelacyjnym wigorem, na Oscara zasługują nawet jego zmarszczki, a szyderczy uśmiech jest tylko wisielenką na torcie upieczonym z piekielnych ingrediencji.

Na studiach wyższych miałem okazję zaliczyć cztery semestry z religioznawstwa. Wykładowca w dużej mierze skupiał się również na problematyce sekt, które po 1989 roku wyrosły w Czechach

jak grzyby po deszczu, celując w osoby nieświadome, zagubione czy po prostu naiwne. Obraz „Heretic”, który z sal kinowych w najbliższych dniach przeprowadzi się do serwisów streamingowych, mógłby posłużyć, z przymrużeniem oka, za idealny materiał dydaktyczny nie tylko na wydziałach filozoficznych uniwersytetów. Film Scotta Becka i Bryana Woodsa nie atakuje Boga ani religii w najczystszej postaci, za to rozprawia się z fanatyzmem w sposób jednoznaczny. Zanim obejrzałem „Heretica”, nie pomyślałem, że nawet na pozór zwykły, nakręcony tanimi środkami horror może zadać tyle pytań na temat kryzysu wiary.

PRZEZ LORNETKĘ

● **Adrien Brody w roli węgierskiego architekta żydowskiego pochodzenia, Łászló Tótha.**

Zdjęcie: mat. prasowe

aktorstwa. Brody i cały film zbierają w prasie amerykańskiej entuzjastyczne recenzje.

»Nosferatu«

Zapowiada się najlepszy horror 2025 roku. Obraz Roberta Eggersa to gotycka opowieść o obsesji między młodą kobietą i słynnym wampirem, który się w niej zakochuje. Przy okazji budzą się też inne, siejące grozę demony. Chodzi o nową wersję klasycznego horroru „Nosferatu – symfonia grozy” z 1922 r. Do głównej roli wybrano idealnego wręcz aktora, Willema Dafoe, zdaniem autora tej rubryki „najlepszego wampira” od czasów Klausa Kinskiego.

»Queer«

Daniel Craig po rozstaniu się z postacią agenta 007 Jamesa Bonda zamierza skupić się na znacznie ambitniejszych i trudniejszych rolach filmowych. Pierwszą jaskółką to „Queer” w reżyserii Luci Guadagnino, twórcy filmu „Tamte dni, tamte noce”. Przeniesiona na ekran książka Williama Burroughsa została okrzyknięta najbardziej prowokacyjnym filmem ostatnich lat. Czy faktycznie, o tym przekonamy się w marcu w naszych kinach.

»Frankenstein«

Meksykański reżyser Guillermo del Toro słynie z magicznych produkcji filmowych i wiele wskazuje na to, że nowa wersja „Frankensteina” będzie właśnie magiczna i... dająca do myślenia jeszcze miesiąc po projekcji. Imponująco zapowiada się również lista aktorów, którzy pojawią się w filmie. Oscar Isaac, Mia Goth, Lars Mikkelsen, Christoph Waltz czy Jacob Elordi powinni pasować do tej mrocznej historii idealnie. Film nie trafi do klasycznej dystrybucji kinowej, ale od razu zostanie zaprezentowany w ramówce Netflix.

SPORT

Trenujcie ostro!

Wielkimi krokami zbliża się jubileuszowa 50. edycja Zjazdu Gwiazdzistego, prestiżowej imprezy narciarskiej dla uczniów polskich szkół podstawowych na Zaolziu. Tegoroczny organizator, Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Gustawa Przeczka z Polskim Językiem Nauczania, zaprasza wszystkich w polskie Beskidy 1 lutego. Rywalizacja w narciarstwie alpejskim odbędzie się w ośrodku Złoty Gróń w Istebnej, z kolei zawody biegowe na Kubalonce.

Współorganizatorami Zjazdu są Kongres Polaków w Republice Czeskiej, Konsulat RP w Ostrawie, Centrum Polskie Kongresu Polaków w

RC, Fundusz Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków w RC, a także Koło Macierzy Szkolnej w Trzyniecu. Uczniowie polskich szkół podstawowych zmierzą siły w pięciu kategoriach wiekowych i w trzech dyscyplinach – slalomie, snowboardzie, biegu na nartach. Jak informują organizatorzy, wyniki na żywo można będzie śledzić na oficjalnej stronie internetowej www.zjazd-gwiazdzisty.cz.

Rejestracja zawodników została zaplanowana na godz. 7.00-7.45, uroczyste rozpoczęcie przewidziano na 8.00 w ośrodku Złoty Gróń. Tam też zostaną ogłoszone wyniki i rozdane medale oraz dyplomy (13.00-13.30).

(jb)

• Zjazd Gwiazdzisty to frajda zarówno dla dzieci, jak też rodziców. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

OFERTA

PIŁKA NOŻNA – SPARINGI: FK Trzyniec – MFK Witkowice (sob., 10.00), MFK Karwina – FC Opawa (sob., 11.00). **HOKEJ – TIPSPORT EKSTRALIGA:** Stalownicy Trzyniec – Pilzno (dziś,

17.00), Witkowice – Kometa Brno (niedz., 16.00), Ofmuniec – Trzyniec (niedz., 17.00). **II LIGA-gr. wschodnia:** AZ Hawierzów – Żdár n. Sazawą (sob., 17.00).

(jb)

W SKRÓCIE

AUSTRALIAN OPEN: ZNAMY RYWAŁI POLSKICH TENISISTÓW. Rosyjska tenisistka Polina Kudiermietowa będzie rywalką Magdaleny Frech w 1. rundzie wielkoszlemowego turnieju Australian Open. Maja Chwalińska i Kamił Majchrzak, którzy awansowali do głównej drabinki z kwalifikacji, zmierzą się odpowiednio z Niemką Jule Niemeier i Hiszpanem Pablo Carreno Bustą. Iga Świątek rozpocznie udział w turnieju Australian Open od meczu z czeską tenisistką Kateriną Siniakovą. Hubert Hurkacz trafił na Holendra Tallona Griekspoor, Magda Linette na

Japonkę Moyukę Uchijimę. Turniej rusza w niedzielę.

MARKOVIČ DO SLAVII. Banik Ostrawa pożegnał się w tym tygodniu z bramkarzem Jakubem Markovičem. Golkiper, który w dużym stopniu przyczynił się do dobrych wyników drużyny Pavla Hapala w jesiennej rundzie, wrócił do Slavii Praga, z którą związał się kontraktem na cztery i pół roku. – To była trudna decyzja, bo w Ostrawie czułem się świetnie – zdradził Markovič, który pierwsze kroki piłkarskie stawiał w Przerowie.

(jb, PAP)

Dziś kolejny mecz ostatniej szansy

Hokeiści Trzyńca i Liberca zafundowali we wtorek widzom niezapomniane wrażenia wizualne, zamieniając pojedynek 34. kolejki Tipsport Ekstraligi w neurotyczne zawody strzeleckie. Po regulaminowym czasie gry, a także dogrywce utrzymał się wynik 6:6, w karnych drugi punkt powędrował do Liberca. Na półtora miesiąca przed końcem rundy zasadniczej kolejna strata punktowa Stalowników źle wróży tej drużynie w kontekście walki o play off.

• Na instynkt strzelecki Libora Hudáčka szczególnie liczą kibice Stalowników. Fot. ZENON KISZA

Janusz Bittmar

17

17

T o już dziś. W Werk Arenie hokeiści Trzyńca próbują ponownie przypomnieć sobie najlepsze czasy z ostatnich sezonów i sięgnąć po komplet punktów w domowym starciu z Pilznem (17.00). Rywal z zachodu Czech przed piątkowym meczem zajmuje w tabeli Tipsport Ekstraligi dziewiątą lokatę, Stalownicy z jedenastego miejsca tracą do Indii trzy punkty. Z kolei zaledwie siedem punktów dzieli obrońców mistrzowskiego tytułu od strefy zarezerwowanej dla „czerwonej latarni” rozgrywek. Na chwilę obecną na dzień Tipsport Ekstraligi plasują się Białe Tygrysy Liberec, które we wtorek w Werk Arenie z podniesionym czołem walczyły dosłownie o życie.

O tym, że wiara czyni cuda, jest przekonany skądinąd jeden z lepszych zawodników Trzyńca w styczniowym okienku, Libor Hudáček. Słowacki hokeista doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że dzisiejszy pojedynek z Pilznem generuje nie tylko duże emocje sportowe, ale to również kolejny mecz ostatniej szansy. Niczym mantrę Hudáček powtarza jedno zdanie: „Potrafi-

my grać lepiej”. – W trzeciej tercji meczu z Libercem udowodniłsi my kibicom, że stać nas na dobry hokej. Niestety zepsuliśmy końcówkę spotkania. Przeliczyłem się, sądząc, że to będą defensywne zawody, w których padnie niewiele bramek. Było odwrotnie, że szczęśliwym końcem dla gości – stwierdził napastnik słynący z nienagannego wyszkolenia technicznego i instynktu „killera”.

W klubowej punktacji kanadyjskiej napastników Hudáček z dorobkiem 17 punktów (7 goli, 10 asyst) zajmuje trzecią pozycję. Wyprzedzają go Marko Daňo (20) i Andrej Nestršil (19). Hudáček spośród tej trójki zaliczył jednak najmniej spotkań, zaledwie 25. Powodem była kontuzja, zresztą problemy zdrowotne nie omijają w tym sezonie całego zespołu Trzyńca. Trener Zdeněk Moták wciąż nie może skorzystać z usług obrońców Martina Marinčína, Jakuba Jeřábka, Adama

Smitha i Bohumila Janka. – To duży kłopot – przyznaje główny szkoleniowiec klubu.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, w wyjściowym składzie Trzyńca na piątkowy mecz z Pilznem pojawi się napastnik Petr Sikora, jeden z bohaterów zakończonych w ćwierćfinale z Kanadą, wygranym w weekend mistrzostw świata U20, na których reprezentacja RC wywalczyła świetne trzecie miejsce. Sikora należał do kluczowych napastników czeskiej drużyny, o palpitację serca przyspawiał m.in. mocne ekipy Kanady i Stanów Zjednoczonych. Najlepsze spotkanie 19-latek rozegrał w ćwierćfinale z Kanadą, wygranym sensacyjnie przez podopiecznych trenera Patrika Augusty 4:3, zdobywając bramkę i dołączając też asystę przy zwycięskim trafieniu. Jego cwaniactwo, młodzieńcza odwaga, nietuzinkowe pomysły mogą się liczyć w dzisiejszym starciu z Indianami. ▲

meczów jeszcze przed Stalownikami w rundzie zasadniczej Tipsport Ekstraligi

pre-teksty i kon-teksty /351/

Krzysztof Łęcki

Życie po życiu

Wszyscy(?) już wiedzą, że życie nie komuś, by był w ciekawych czasach, to w rzeczywistości powtórzenie chińskiego przekleństwa. No cóż, bywa, że jest tak właśnie, ale zdarza się, że w ciekawych czasach żyć z jakichś powodów warto – nawet kiedy ktoś nie tylko tego faktu nie docenia, ale z oczywistych powodów docenić nie może. Z prostej przyczyny: bo, kiedy ów ktoś mógłby swój dany mu w życiu czas docenić, to już ziemski padół zdążył opuścić. Spójrzmy chociażby na przypadek Tytusa. Nie, nie Tytusa znanego bardziej dojrzałym czytelnikom/czytelniczkom z kultowego PRL-owskiego komiksu Papy Chmiela „Tytus, Romek i A’Tomek”, ale Tytusa – rzymskiego imperatora.

I Serial „Those about to die” (Amazon Prime Video), którego akcja rozpoczyna się w czasach cesarza Wespazjana (69-79 p.n.e.), sprostował mnie do tego, by otworzyć „Poczet cesarzy rzymskich” Aleksandra Krawczuka. Nie tylko do portretu Wespazjana, także jego następców – Tytusa i Domicjana. I stało się tak, że jedna z uwag profesora Krawczuka dotyczących panowania Tytusa zainspirowała mnie do napisania tego felietonu. Kreśląc szkicową biografię Tytusa, następcy Wespazjana, Krawczuk wspomina, iż ów cesarz-żołnierz, zasiadający na tronie przez wreszcie nie tak niewiele lat, zapamiętany jest do dzisiaj bardziej niż wielu innych władców Rzymu. No właśnie... Zawdzięcza to jednak nie tyle swoim zwycięstwom na polach bitew, nie terytorialnym zdobyciom, niemniej... Kiedy zdobywał Jerozolimę, nie był jeszcze cesarzem. Ale to „jego huk trumfalny stoi do dziś na forum. To on oddał do użytku Amfiteatr Flawijski, czyli Koloseum, jedną z najświetniejszych budowli starożytnego Rzymu. I wreszcie zaraz w początkach panowania wybuch Wezuwiusza zasyłał popiołami Pompeje”. No proszę, ile skojarzeń, a panował przecież Tytus zaledwie 2 lata i 3 miesiące... Żył 42 lata. Niewątpliwie żył w ciekawych czasach.

II

Inny przypadek: „Moi rodzice urodzili się w Austrii, budowali z trudem byt od zera (pierwsza światówka wszystkich Ungerów zabrała) i założyli rodzinę w Polsce, zginęli w hitlerowskich Niemczech, pochowani w nieznanym grobie w Związku Sowieckim... wszystko to bez zmiany adresu zamieszkania przy ulicy Gródeckiej 99 we Lwowie. (...) Ja urodziłem się pod tym samym adresem we Lwowie, ale już w niepodległej Polsce” (Leopold Unger, „Z Brukseli”, Pomost Warszawa 1991).

III

No tak, osoba (Tytus), rodzina (Ungerów), i ich czasy są – na jakże różny sposób – niezwyczajne. Ale są jeszcze inne sytuacje, dotyczą one zwykłe młodych ludzi, a które łączą się z tzw. przeżyciem pokoleniowym. Może być to wojna, jak w przypadku pokolenia „Kolumbów”. Na pewno takim przeżyciem może być – odczytywana przez młodych jako, właśnie, rewolucyjna – niezgoda na istniejący porządek społeczny. Hannah Arendt pisała gdzieś o niezwykłym, nie-dającym się zapomnieć przeżyciu – rozpoczynania na nowo – jakim jest rewolucja. Pewnie wiele się nie pomył, jeśli zaryzykuję stwierdzenie, że wspomnienie, że współczesność przychodzi w tym kontekście na myśl osławione pokolenie 68’. Czy była to jednak rewolucja? No cóż, przeżycie – na pewno. Komentując

zamieszki paryskie, przekonywał wybitny filozof Alexandre Kojève: „To nie jest rewolucja, to nie może być rewolucja. Nie ma rewolucji bez zabijania. Nikt nikogo nie zabija. Studenci wychodzą na ulicę. Krzyczą na policjantów, że to SS, ale to SS nikogo nie zabija, to niepoważne, to żadna rewolucja” (Raymond Aron, „Widz i uczestnik”, przeł. Adam Zagajewski. Londyn. 1984). No cóż, uwagę tę dobrze uzupełnił świadectwem dramaturga, Sławomira Mrożka. Ten w 1968 roku, gdy obserwował ekscesy na ulicach Paryża, nie miał najmniejszych wątpliwości i notował: „Nomenklatura jest przestarzała. Czuję to, kiedy mówią »rewolucja« i kiedy dla ilustracji potrzęsają sztandarami koloru barszczu. (...) Wszystko to nie tak, jak to się nazywa. Czuję niemal fizycznie, jak ta nomenklatura powoduje tylko śmieszność i brednie. Jestem szczególnie wrażliwy na formy, które nie odpowiadają rzeczywistości, na formy zmarłe. Do tego stopnia, że nawet zajmowanie się tym teraz powoduje nudności” (Sławomir Mrożek, „Dziennik t. 1 1962-1969”, Kraków 2010).

IV

Dla mnie pokoleniowym przeżyciem były studenckie strajki jesieni roku 1981, przez krótki czas byłem nawet rzecznikiem prasowym strajkujących (a więc – wszystkich) śląskich uczelni wyższych. Na krótko, bo dość szybko trafiłem pod kropliwą do szpitala. Wypuszczono mnie w piątek 11 grudnia, jak zresztą wszystkich prawie pacjentów placówki, z której dojechać można było kopalniane szczyby. Komunistyczna władza nie żartowała. Dzisiaj tamte, sprzed ponad czterech dekad, wspomnienia mocno wyblakły, ale pamiętam, że na katowickim dworcu PKP jeszcze jakiś czas wisiały dwa ogłoszenia. To o wprowadzeniu stanu wojennego. I moje, z którego zapamiętałem tylko cytaty z kanclerza Jana Zamojskiego: „Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie”.

V

Znany socjolog Paweł Śpiewak zapytany, czy „lubi pan tych młodych, szukających swojego miejsca w życiu?”, odpowiedział „Dla mnie to nie pokolenie »X« czy »Y«, tylko pokolenie »znak zapytania«. Ono również samo dla siebie jest znakiem zapytania. Moja galaktyka jest dla nich obca. Nie możemy rozmawiać o Kohelecie, bo oni nie wiedzą, kim był ten pan, i nie czują potrzeby, by wiedzieć”. No cóż, ja swoje sympatie lokuję poza pokoleniowymi, a w dużym stopniu także politycznymi i ideologicznymi kryteriami. Od czasów maturalnych zawsze przyświecało mi w tym przekonanie żyjącego w XVIII wieku niemieckiego aforyzmu Georga Christopha Lichtenberga, który przekonywał iż – „nie w tym rzecz, jakie poglądy ktoś posiada, lecz jakiego człowieka poglądy te z niego robią”.

VI

Dobra, dość sentymentalnych w gruncie rzeczy wspomnień i bardzo osobistych uwag. Zaczęłem ten felieton od starożytności, zakończę przypomnieniem jeszcze głębszej starożytności. Otóż zaryzykuję stwierdzenie, że jeśli idzie o imiona faraonów, to najbardziej znani są Cheops (ten od piramidy), Ramzes II Wielki (reliefy) i Tutenchamon, ten od złotej maski, tak często pokazywanej w dokumentalnych filmach, w których przedstawia się Egipt. Otóż Tutenchamon stał się powszechnie znany w roku 1922, momencie odkrycia jego grobowca. Jak widać na rozgłos, który będzie się z kimś kojarzyć, trzeba niekiedy długo, długo poczekać. ▲

PODRÓŻE MAŁE I DUŻE. Poleca Jakub Skalka /86/

Jakub Skalka

Śladami folkloru, cz. 3

• Pomnik Mistrza Hadyny w Koszęcinie. Fot. JAKUB SKAŁKA

Koszęcin. Dla zwykłego zjadacza chleba trudna do zlokalizowania śląska wieś, dla historyków sztuki architektoniczna gratka, dla miłośników folkloru – słowo klucz, niewymagające dalszych wyjaśnień. Swoją niemałą, choć środowiskowo ograniczoną sławę zawdzięcza dwóm zespołom: jednemu z największych w Polsce neoklasykistycznych zespołom pałacowych oraz Zespołowi Pieśni i Tańca „Śląsk”, który od momentu powstania w 1953 r. obrał go sobie za siedzibę. Jak dostać się do Koszęcina, zapyta ktoś? Przez Karpętną i Wisłę, najlepiej skracając sobie drogę górskimi szlakami. Czy to po drodze? Bynajmniej! Czy warto? Lepszy szlak trudno byłoby wytyczyć.

•••

Uspokoję nieco osoby zaskoczone absurdem mojej propozycji. Koncepcja stanie się znacznie czytelniejsza, jeśli spojrzę się na nią przez pryzmat pewnej sylwetki. Mam na myśli charakterystycznego, szczupłego jegomościa z fajką w fantazyjnej furażerce i okazałych okularach (image w istocie godny „najdziwniejszego z dziwnych”, jak – nie bez szacunku – opisywać go będzie córka), osobę nadającą duchowy sens całemu temu przedsięwzięciu – Stanisława Hadynę.

Na świat przyszedł w Karpętnę 25 września 1919 r., w domu wybudowanym przez dziadka, wiślanina, który objął w niej stanowisko kierownika szkoły. Znamienny fakt – korzenie sięgające przeciwnej strony umiłowanych Beskidów wielokrotnie będą dawały o sobie znać, w końcu zaś upomną się o Hadynę na dobre, a wiślański Groniczek stanie się miejscem jego ostatecznego spoczynku. Momenty te dzieli jednak osiem długich dekad, wypełnionych pomysłami, planami, ambicjami i ciężką pracą, która wielu z nich pozwoliła się zicić.

•••

Ten wykształcony muzykologicznie kompozytor i dyrygent, podejmujący liczne (wcale udane) próby literackie, z czasem coraz bardziej rozpoznawał organizator polskiego życia kulturalnego, nie wyszedł z próżni. Pierwszą szkołą muzyki, zwłaszcz za zas miłości do małej Ojczyzny, był dom rodzinny;

po zakończeniu edukacji w cieszyńskim gimnazjum oraz miejscowej filii Śląskiego Konserwatorium Muzycznego rozpoczął w Warszawie przerwaną wojną studia. Po jej zakończeniu powrócił do nauki, studiując w Katowicach kompozycję i dyrygenturę. Lata powojenne to także praca nauczycielska (zawdzięczać jej będzie tytuł profesorski, którym do końca życia będzie honorowany) oraz pierwsze funkcje w administracji publicznej; czas wydeptywania ścieżek i nawiązywania kontaktów, bez których nie mogłoby urzeczywistnić się jedno z jego marzeń – „sui generis Zakon Sztuki, próba stworzenia nowego typu jasnego społeczeństwa” – nie powstałaby „Śląsk”. Rola założyciela i wieloletniego kierownika artystycznego tej instytucji w prze-możnej mierze zdeterminowała bieg jego dalszego życia.

•••

„Mogłem wybrać dziesięć innych dróg i zająć się dziesięcioma innymi sprawami. Kuśla mnie pianistyka, dyrygentura, reżyseria, teatr, film... Kompozycja jak zwanej wielkiej muzyki. Odłożyłem moje dwa koncerty fortepianowe i zacząć trzeci... kilka naszczekowanych dramatów... pierwszą część symfonii i monstrualną kantatę na obłędny skład instrumentalno-wykonawczy, a zabrałem się do tworzenia ludowego Zespołu i pisania piosenek, jakie można tworzyć pasąc krowy na łące”. Z czego by zasłynął, co ostatecznie opublikował, którymi z odznaczeń i wyróżnień zostałby uhonorowany. Znacznie bardziej nurtuje mnie jednak pytanie, jaki byłby Śląsk bez Hadyny. Ilu ludzi straciłoby szansę zachwycenia się śląskim folklorem? Jak wiele też wzruszenia jego pięknem nie zostałoby uronionych? Ile pieśni i tańców zapomniano by bezpowrotnie? Ilu wspaniałych artystów pozabawiono by szansy ujawnienia swojej talentu? Wreszcie – czy ktoś odwiedzałby dziś Koszęcin? ▲

Vabank

Piątek 10 stycznia, godz. 22.15

PIĄTEK 10 STYCZNIA

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Historia Bożego Narodzenia **8.00** Kariera Nikodema Dyźmy (s.) **9.00** Ranczo (s.) **9.55** Komisarz Alex 3 **10.50** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Okrasa łamie przepisy **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jędnycie. Nieposkromione Wielkie Jeziora **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie. Korona mistyczna (s.) **21.05** Kłangor (s.) **22.15** Vabank (komedia polska).

SOBOTA 11 STYCZNIA

6.10 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Pełnosprawni (mag.) **8.10** Czarne chmury **9.10** Ranczo (s.) **10.10** Komisarz Alex 3 (s.) **11.10** Ojciec Mateusz 13 (s.) **12.00** Leśni zapylacze **12.35** Gwiazdy w południe. Szlachetna rasa (western USA) **14.25** Okrasa łamie przepisy. Golonka inaczej **14.50** Dobre strony. Tomasz Organek i Andrzej Seweryn **15.10** U Pana Boga w ogródku (s.) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Żona dla Polaka (reality show) **18.25** Przed ekranem (mag.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Hit na sobotę. Dwunastu odważnych (dramat USA) **22.40** Zatoka szpiegów (s.) **23.40** Nieobliczalny (thriller).

NIEDZIELA 12 STYCZNIA

6.20 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **6.50** Słowo na niedzielę. Na kogo wskażesz? **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **8.00** Tydzień **8.35** Stawka większa niż życie (s.) **11.00** Komisarz Alex 3 (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pięlgryzmi Nadziei. Przemek Świercz **13.05** BBC w Jędnycie. Złoty wśród zwierząt **14.10** Vabank (kmedia) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Dewajtis (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Żona dla Polaka (reality show) **21.20** Zakochana Jędnika. Miłość w Nowym Jorku (melodramat USA) **23.15** Dwunastu odważnych (dramat USA).

PONIEDZIAŁEK 13 STYCZNIA

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Raban **8.00** Kariera Nikodema Dyźmy (s.) **9.05** Ranczo (s.) **10.00** Komisarz Alex 3 (s.) **10.50** Ojciec

Mateusz 13 (s.) **11.40** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** BBC w Jędnycie. Złoty wśród zwierząt **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Teatr Telewizji. Ale z naszymi umarlými **22.40** Świat bez fikcji. Cesaria Evora **23.45** Balans bieli.

WTOREK 14 STYCZNIA

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Alternatywy 4 (s.) **9.05** Ranczo 2 (s.) **10.00** Komisarz Alex 3 (s.) **10.50** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Królowie. Korona mistyczna (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jędnycie. Kanada **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie. Niech żyje król (s.) **21.05** Narodziny nazizmu. Pierwsze miesiące u władzy (s.) **22.10** Opowieści oficerów śledczych 6 **23.15** Człowiek z żelaza (dramat).

ŚRODA 15 STYCZNIA

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Przerwany posiłek **8.00** Alternatywy 4 (s.) **8.55** Ranczo 2 (s.) **9.55** Komisarz Alex 4 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Królowie. Niech żyje król (s.) **12.10** Agrobiznes **12.50** Natura w Jędnycie. Peria. Ukryty skarb Ameryki Północnej **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie (s.) **21.05** Azyl (dramat biograficzny) **23.20** Zły generał (film USA).

CZWARTEK 16 STYCZNIA

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Dobre historie. Javani znaczą młodość **8.00** Alternatywy 4 (s.) **8.55** Ranczo 2 (s.) **9.55** Komisarz Alex 4 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Królowie. Nareszcie razem (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jędnycie. Amerykańska Arktyka - zagrożona rezerwat **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie. Kochankowie (s.) **21.05** Ojciec Mateusz 31 (s.) **22.05** Sprawa dla reportera **23.05** Tajemnice Mony Lisy (film dokumentalny).

Wiecej szkół w Brandenburgii oferuje naukę języka polskiego

Coraz więcej szkół w kraju związkowym Brandenburgia w północno-wschodnich Niemczech oferuje naukę języka polskiego – podał niemiecki dziennik „Tagesspiegel”. – Oferta tych placówek nie zawsze odpowiada konkretnemu zapotrzebowaniu – krytykuje tę inicjatywę polityk CDU Gordon Hoffmann.

Polska Agencja Prasowa

W r o k u szkolnym 2023/24 język polski znajdował się w progra-

mach 39 szkół w Brandenburgii, kraju związkowym graniczącym z Polską. W porównaniu do roku poprzedniego przybyło sześć placówek – czytamy w weekendowym wydaniu stołecznej gazety.

W omawianym okresie w szkołach publicznych języka polskiego uczyło 42 nauczycieli, a w szkołach prywatnych – 13. Lekcje odbywały się nie tylko w regionach graniczących z Polską, ale na terenie całego landu, w tym także w stolicy Brandenburgii, Poczdamie.

Redakcja zwróciła uwagę, że obszarem z niewielką liczbą ofert nauki polskiego są okolice Szczecina. W powiecie Uckermark polskiego można uczyć się tylko w Gartz i Schwedt, a także w dwóch prywatnych placówkach. Jest to o tyle dziwne, że właśnie na tym obszarze mieszka wielu uczniów pochodzących z Polski. Niskie ceny nieruchomości skłoniły wiele polskich rodzin do osiedlenia się po niemieckiej stronie granicy.

Lekcji polskiego nie ma m.in. w szkole podstawowej w Casekow, gdzie odsetek uczniów pochodzą-

ot: Pixabay

cych z Polski wynosi 18 proc. Podobnie jest w Bruessow, gdzie 7,5 proc. uczniów to dzieci z Polski.

Posel CDU do parlamentu Brandenburgii Gordon Hoffmann wezwał Ministerstwo Oświaty do dostosowania oferty do rzeczywistych potrzeb uczniów polskiego pochodzenia. – Największe zapotrzebowanie istnieje tam, gdzie mieszka najwięcej uczniów polskiego pochodzenia – podkreślił polityk, cytowany przez „Tagesspiegel”. Od grudnia 2024 r. Brandenburgia rządzi koalicja SPD i Sojuszu Sahry Wagenknecht (BSW).

Strona polska od lat domaga się zwiększenia możliwości nauki

języka polskiego na terytorium Niemiec, zarówno w szkołach publicznych i prywatnych, jak też w placówkach pozaszkolnych. Kwestie związane z oświatą znajdują się w Niemczech w gestii władz landów. Pomimo tych ograniczeń, rząd w Berlinie przeznaczył w 2022 r. 5 mln euro z budżetu federalnego na rozpoznanie zapotrzebowania na naukę polskiego jako języka ojczystego i stworzenie dodatkowych ofert. Środkami na ten cel dysponuje Centrum Kompetencji i Koordynacji Języka Polskiego (KoKoPol) w Marienthal w Saksonii. KoKoPol wspiera też oddolne inicjatywy organizacji polonijnych. ▲

11 lat kolonii karnej dla duchownego

● **Ks. Henryk Okołotowicz**. Fot. ARC

Na 11 lat pozbawienia wolności w kolonii o zastrzyżonym rygorze skazał 30 grudnia Sąd Obwodowy w Mińsku proboszcza parafii św. Józefa w Wołożynie ks. Henryka Okołotowicza. Proces odbywał się w trybie niejawnym. Sprawę prowadził sędzia Uładzimir Areszko, znany z wydawanych na opozycjonistów wyroków. 64-letni duchowny był sądzony pod zarzutem „zdrady państwa”. Po aresztowaniu spędził ponad rok w areszcie śledczym KGB. To pierwszy przypadek na Białorusi od czasów reżimu komunistycznego, kiedy katolicki ksiądz był sądzony za rzekome przestępstwa polityczne.

Ksiądz Henryk Okołotowicz znany jest z pomocy w odrodzeniu Kościoła katolickiego w regionach od czasów sowieckiej ateizacji. Być może to stało się powodem – po latach – wzmocnionych represji. A może to polski rodowód przesądził o zainteresowaniu KGB. Ksiądz Okołotowicz był pierwszym duchownym, który w 1984 roku odprawił mszę na mogiłach pomordowanych w Katyniu

1200 osób, w tym Andrzej Poczobut, o którym pisaliśmy wielokrotnie, niezłomnie odmawiający jakichkolwiek układów z reżimem Łukaszenki.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

INFORMATOR

WSPOMNIENIA

Dnia 10 stycznia 2025 mija 31. rocznica zgonu **śp. ELŻBIETY GRUSZKOWEJ** urodzonej 10. 10. 1910, z domu Smolarski, z Karwiny-Kopalni O Kochanej Mamie i Babci z niegasnącą miłością i szcunkiem pamiętają córka i synowie z rodzinami.

GŁ-017

Wszystko przemija – to przeznaczenie, lecz jedno zostaje – wspomnienie!
Dnia 12 stycznia 2025 minie ósma rocznica, kiedy na zawsze umilkło serce naszego Kochanego Brata **śp. OTTO JAWORKA** z Trzanowic, długoletniego kierownika ZPiT „Olza” O chwilę wspomnień proszą siostra Irena z rodziną oraz tancerze zespołu.

GŁ-003

Dnia 10 stycznia 2025 obchodziłby 83. urodziny nasz Kochany Mąż, Ojciec i Dziadek **śp. GERHARD RASZKA** O chwilę wspomnień prosi żona z rodziną.

GŁ-012

Kto kochał, nie zapomni, kto znał, niechaj wspomni.
Dnia 9 stycznia 2025 minęła 9. bolesna rocznica, kiedy od nas na zawsze odeszła nasza Kochana **śp. KAZIMIERA SANTARIUS** z Hawierzowa-Szumbarku Z miłością i szcunkiem wspominają najbliżsi.

GŁ-014

Raškovic: z Cz. Cieszyna pociągami o 10.12 do Frydku, skąd autobusem nr 318 (relacji Morávka) o 11.06 do Raškovic. Z Hawierzowa pociągami przez Cz. Cieszyn lub autobusem z dworca autobusowego o 9.45 do Frydku-Mistku-Poliklinika, skąd autobusem nr 318 do Raškovic o 10.58. **WIERZNIOWICE** – Zarząd MK zaprasza na Tradycyjny Bal w sobotę 25 stycznia od godz. 19.00 do Domu PZKO. Do tańca przygrywa kapela M Band. Miejsćówki na bal w cenie 450 koron (wstęp z kolacją) lub 250 koron (bez kolacji). Rezerwacja: info@wierzniowice.cz. Więcej informacji na www.wierzniowice.cz.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: do 24. 1. wystawa pt. „Ofiarne życie Anny Ruckiej (1903-1944)”. Czynna w godzinach otwarcia budynku. **CZ. CIESZYN, KLUB „DZIUPŁA”, ul. Strzelnicza 209/28:** do 31. 1. wystawa Romana Dzika pt. „Muzyczne fotografie”. **KARWINA, GALERIA MIASTA, Rynek Masaryka 17:** do 19. 1. wystawa Józefa Dronga pt. „...jak mijał czas”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-18.00, so i nie: w godz. 9.00-13.00. **TRZYNIEC, MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ i MIASTA TRZYŃCA, Sala Wystaw, ul. Frýdecká 387:** do 31. 1. wystawa pt. „Szopka Trzyniecka”. Czynna:

wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00. ▲ do 31. 1. wystawa fotografii Pavla Zubka pt. „W centrum uwagi Huta Trzyniecka”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00. ▲ do 28. 2. wystawa pt. „Ochrona przyrody i krajobrazu w Republice Czeskiej”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00. **TRZYNIEC, DK „Trisia”, Galeria Miasta Trzyna, Rynek Wolności 526:** do 17. 1. wystawa Dominika Hlinki pt. „Science-rural fiction”. Czynna w po-pt: w godz. 8.00-16.00.

CO ZA OLZA

COK „Dom Narodowy”, Miejska Galeria Sztuki Współczesnej, Rynek 12, Cieszyn: do 17. 1. wystawa pt. „Sensowiat. O bliskości obcej codzienności”. Czynna: po-pt: w godz. 10.00-16.00. **MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, Galeria Wystaw Czasowych, ul. T. Regera 6, Cieszyn:** ekspozycja stała pt. „Sztuka gotyku i renesansu”. Wejście z przewodnikiem: wt, cz i pt: w godz. 10.00-14.00; śr: w godz. 12.00-16.00; so: w godz. 10.00-15.00; nie: w godz. 10.00-14.00. ▲ ekspozycja stała pt. „Na skrzyżowaniu dziejów i kultur”. Wejście na ekspozycję z przewodnikiem: wt, cz i pt: w godz. 10.00-14.00; śr: w godz. 12.00-16.00; so: w godz. 10.00-15.00; nie: w godz. 10.00-14.00. **WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja, Cieszyn:** czynne codziennie w godz. 9.00-16.00.

NEKROLOGI

W głębokim smutku pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 7 stycznia 2025 zmarła w wieku 94 lat nasza Kochana Matka, Teściowa, Babcia, Prababcia i Ciocia **śp. BARBARA WACŁAWIK** z domu Remez, pochodząca z Łąk, zamieszkała w Piotrowicach Pogrzeb Drogiej Zmarłej odbędzie się dnia 10. 1. 2025 o godz. 14.00 w kościele rzymskokatolickim w Karwinie-Frysztacie. W smutku pogrążona rodzina.

Wyrazy szczerego i głębokiego współczucia z powodu śmierci

MATKI

panom Jerzemu i Romanowi Wacławikom oraz Ich rodzinom składa MK PZKO w Karwinie-Łąkach.

GŁ-020

Wyrazy głębokiego współczucia Romanowi Wacławikowi z powodu zgonu

MAMY

składają przyjaciele z chóru „Hejnał-Echo” i „Lira”.

GŁ-024

+48 537 357 077

www.cateringcieszyn.pl

GŁ-087

GŁ-398

Znajdź nas na YouTube

Dachy – remonty, dachy płaskie, kominy

Tel. +48 601 532 642

GŁ-600

PROGRAM TV

PIĄTEK 10 STYCZNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Historia Bożego Narodzenia **8.00** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **9.00** Ranczo (s.) **9.55** Komisarz Alex 3 (s.) **10.50** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Okrasa lamie przepisy. Kiszonki z Beskidu Niskiego **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedyńce. Niepokromione Wielkie Jeziora **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej)

15.35 Gra słów. Krzyżówka (teleturniej)

To format telewizyjny z gatunku codziennego teleturnieju wiedzowego skoncentrowany na ugruntowanym i nieślabnącym od lat fenomenie popularności krzyżówek. Poprzez masowo rozpoznawalny atrybut krzyżówki format w sposób naturalny ekspluoruje powszechne zamiłowanie widzów do współzawodnictwa bazującego na wiedzy, refleksji i umiejętności kojarzenia. W wersji telewizyjnej walory te rozszerzone zostają o elementy rywalizacji, strategii rozgrywki i szczęścia...

16.05 Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królówie. Korona mistyczna (s.) **21.05** Kłangor (s.) **22.15** Vabank (komedia).

TVP 2

6.25 Anna Dymna - spotkajmy się (talk-show) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Operacja zdrowie **11.50** Tańcząca ze światem - Tunczja **12.30** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **19.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Postaw na milion (teleturniej) **21.45** Kino relaks. Wykapany ojciec (komedia USA) **23.40** Blue Moon (s.).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Wrocław **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Neptun **12.20** Wycieczkowiec (s.) **13.20** Ukryta prawda **16.35** Kuchenne rewolucje. Łódź **17.40** Detektywi (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Kong. Wyspa Czaszki (film przygodowy) **22.35** Push (thriller SF).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.25** Gliniarze (s.) **14.35** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja **16.30** Na ratunek 112 (s.) **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.10** Wydarzenia, sport, pogoda **20.10** Farma (reality show) **21.10** 7 rzeczy, których nie wiesz o facetach (komedia polska) **23.55** Jaś i Małgosia. Lowcy czarownic (film fantasy Niemcy/USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Ja i moi synowie **11.00** Podróż po San Diego **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Skarpetki (film) **14.20** Jadwiga (film) **15.30** Reporterzy **17.00** Uśmiechy Petra Vacka **17.00** Podróż po południowym Altiplanie **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Babeczki (film) **21.45** Wszystkie party **22.40** Hercule Poirot (s.) **23.30** Z archiwum telewizyjnej rozrywki **0.30** Komisarz Florence (s.).

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Dzika Hiszpania **9.20** Przygody nauki i techniki **9.50** Ciekawości rekinów **10.15** Biała zima w europejskich górach **11.05** Strony rodzinne **11.40** Arktyczne dryftowanie: rok na śniegu

12.30 Jeszcze nie zapaliłem ostatniego papierosa

Wiadomo, że profesor Koutecký założył, rozwinął i zinstytucjonalizował nową dziedzinę medycyny, najpierw w Czechosłowacji, a następnie w Czechach: onkologię dziecięcą. Nikt jednak nie wie, że po śmierci żony nie mógł wypłacić pieniędzy z bankomatu ani wysłać SMS-a. Wiadomo, że był kierownikiem kliniki, dziekanem, prorektorem, wyszkolił niezliczoną liczbę onkologów dziecięcych, ale nikt nie wiedział, że istotą jego leczenia była miłość i wiara w człowieka, a nie leczenie choroby. Dlatego uczył etyki lekarskiej...

13.25 Powstanie i upadek nazistów **14.15** Holocaust a kolej żelazna **15.20** Operacja Barbarossa **16.05** Zapomniane wyprawy **16.30** Tajemnice brytyjskich pałaców królewskich **17.10** Stanley Tucci i wszystkie smaki Włoch **18.00** Poszukiwania utraconych światów - Kaukaz Południowy z Romanem Zachem **18.25** Piękne kraje z lotu ptaka **19.20** Bogowie i mity starej Europy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Garbus (film) **21.50** Z podniesionym czołem (film) **23.50** Gry wojenne **0.45** Wspólna Ameryka.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.25** Ulica (s.) **9.25** Pewna rodzina (s.) **10.45** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przyczodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.35** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Harry Potter i Komnata Tajemnic (film) **23.30** To tylko seks (film) **1.45** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.00** M.A.S.H. (s.) **9.25** Koledzy (s.) **10.45** Zoo Nowe początki (s.) **11.40** Agenci NCIS (s.) **13.35** Policja w akcji **14.30** Incognito **15.35** Tak jest, szefie! **16.50** Nakryto do stołu **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Kochamy Czechy **23.50** Tak jest, szefie! **0.45** Policja w akcji.

SOBOTA 11 STYCZNIA

TVP 1

6.20 Balans bieli **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.40** Pełnosprawni (mag.) **8.10** Czarne chmury. Krwawe swaty **9.10** Ranczo (s.) **10.10** Komisarz Alex 3 (s.) **11.10** Ojciec Mateusz 13 (s.) **12.00** Leśni zapylacze **12.35** Gwiazdy w południe. Szlachetna rasa (western) **14.25** Okrasa lamie przepisy. Golonka inaczej **14.50** Dobre strony. Tomasz Organek i Andrzej Seweryn **15.10** U Pana Boga w ogródku (s.) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.35** Żona dla Polaka (reality show) **18.25** Przed ekranem **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Hit na sobotę. Dwunastu odważnych (film USA) **22.40** Zatoka szpiegów (s.) **23.40** Nieobliczalny (thriller).

TVP 2

6.00 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.35** To jest grane **12.10** Czerdzietostatek (s.) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Koło fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2024 **2. Maciej Maleńczuk** **16.20** Na dobre i na złe (s.) **17.15** Na sygnale (s.) **17.45** Miłość w kadzce (komedia romantyczna) **19.15** Słowo na niedzielę. Na kogo wskażesz? **19.25** Rodzinka.pl (s.) **20.00** The Voice Senior 6. Przesłuchania w ciemno **22.30** Sztuka kłamania (komedia historyczna).

TVN

5.50 Ukryta prawda **6.45** Kuchenne rewolucje. Częstochowa **7.45** Dzień Dobry TVN **8.20** Na Wspólnej (s.) **12.40** Niezwykłe przygody Adele Blanc-Sec **15.00** Król Artur. Legenda miecza (film przygodowy) **17.40** Kuchenne rewolucje. Łódź **19.00** Fakty **19.30** Miss agent 2. Uzbrojona i uroczna (komedia USA) **22.00** After 2 (melodramat USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.30** Gliniarze (s.) **12.30** Nasz nowy dom (reality show) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** 29. Festiwal Kabaretu Koszalin 2024

22.10 Szkłana pułapka 2 (film USA)

John McClane nie ma szczęścia do świateł. W wigilijny wieczór grupa terrorystów opanowuje wielki port lotniczy, biorąc tysiące oczekujących oraz pasażerów samolotów za zakładników. W zamian za ich wypuszczenie żądają uwolnienia szefa kartelu narkotykowego. Przestępcy są przygotowani na wszystko... z jednym wyjątkiem. Nie wzięli pod uwagę, że przyjdzie im zmierzyć się z Johnem McClanem (Bruce Willis). By zachować zimną krew, detektyw musi przezwyciężyć strach, współpracować z upartym szefem oddziału antyterrorystycznego i przede wszystkim zapamiętać, że w porwanym samolocie znajduje się jego żona.

TVC 1

6.00 Wejście po równi pochyłej (film) **7.00** O sześciu brzydkich królownach (bajka) **7.35** Królowna Dmuchawiec (bajka) **8.55** Zbrodnia na poczcie (film) **9.40** Uśmiechy Karla Čapka **10.20** Sprawy siostry Bonifacji (s.) **11.05** Wszystko-party **12.00** Z metropolii. Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Zbojnicka bajka (bajka) **13.45** Pasterka bajka (bajka) **14.30** Błękitny irys (bajka) **15.30** Studiujemy na wagarach (film) **17.00** Hercule Poirot (s.) **17.50** Kot to nie pies **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Cuda natury **21.20** Wysztriko-party **22.05** Jak świat traci poetów (film) **23.35** Maigret (s.) **1.05** Bolkoviny.

TVC 2

6.00 Dzika Hiszpania **6.50** Afryka z lotu ptaka **7.45** Najpiękniejsze widoki świata **8.30** Na biegawkach po Czechach **8.45** Austriackie techniczne zabytki Czech **9.10** Cuda techniki **10.00** Lotnicze katastrofy **10.45** Alpy **11.40** Czeskie ślady na brzegu legendarnego jeziora Titicaca **12.35** Babel **13.00** Historie budowli **13.10** Tutanchamon: na nowo odkryty skarb **14.05** Mistrzowie medycyny **14.35** Księżna de Cleves (film) **16.25** Oman z lotu ptaka **17.20** Cudowna planeta **18.15** Niesamowita planeta Ziemia **19.05** Wiadomość od Karola Hvězda-li **19.25** Zapomniane wyprawy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Przemienilo z wiatrem (film) **23.40** Babilon Berlin (s.) **0.25** Rzesza Inków: Nowe odkrycia.

NOVA

6.05 Karate owca (s. anim.) **6.15** Monchichi (s. anim.) **6.40** Stacyjkowo (s. anim.) **7.05** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **7.55** Bajka o deszczowej nimfie (bajka) **9.10** Miłość w Seattle (film) **11.25** Kameňák (s.) **12.40** Wimbledon (film) **14.35** Agent XXL (film) **16.35** Niesamowity Spider-Man II (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda

20.20 Kod Da Vinci (film)

W Luwrze zostaje zamordowany kustosz Jacques Sauniere (Jean-Pierre Marielle). Profesor Langdon (Tom Hanks), światowej sławy historyk i badacz symboli, pomaga policji w rozszyfrowaniu śladów znalezionych na miejscu zbrodni. Odkrywa, że zmarły Sauniere był członkiem tajnego bractwa, a jego śmierć może mieć związek z tajemnicą sięgającą początków chrześcijaństwa. Wkrótce Langdon staje się głównym podejrzanym w tej sprawie. W śledztwie pomaga mu wnuczka zamordowanego, policjanka kryptolog, Sophie Neveu (Audrey Tautou)...

23.20 Jestem legendą (film) **1.15** Agent XXL (film).

PRIMA

6.30 M.A.S.H. (s.) **8.55** Autosalon. tv **10.15** Incognito **11.20** Kochamy Czechy **14.55** Jak rozmawiać z psem (film) **16.35** Miłość w Nowym Jorku (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Piraci z Karaibów: Skrzynia umarlaka (film) **23.20** Dawnio temu w Ameryce (film).

NIEDZIELA 12 STYCZNIA

TVP 1

6.20 Słownik polsko@polski (talk-show prof. Jana Miodka) **6.50** Słowo na niedzielę. Na kogo wskażesz? **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach **8.00** Tydzień

8.35 Stawka większa niż życie (s.)

Rok 1942. Hans Kloss dowiaduje się, że Niemcy uwięzili naukowca Pułkowskiego, który przed wojną zajmował się badaniami nad nowym typem silnika odrzutowego. Szef fabryki zbrojeniowej Erwin Reil próbuje namówić wynalazcę do współpracy z Niemcami. Kloss musi odbić Pułkowskiego i przetrwać go za linie frontu. Na terenie zakładu dokonano dywersji, śledztwo prowadzi Brunner. Na uroczystym przyjęciu u Kreisleitnera Kloss poznaje prestidigitatora Rioletto. Polak Kazik zostaje przyłapany przez Glaubela na rysowaniu planów dywersji, śledztwo prowadzi Brunner. Na uroczystym przyjęciu u Kreisleitnera Kloss poznaje prestidigitatora Rioletto. Polak Kazik zostaje przyłapany przez Glaubela na rysowaniu planów dywersji, śledztwo prowadzi Brunner.

11.00 Komisarz Alex 3 (s.) **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Aniol Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.45** Pielgrzymi Nadziei. Przemek Świercz **13.05** BBC w Jedyńce. Zaloty wędrowni **14.10** Vabank (komedia) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.35** Dewajtis (s.) **18.40** Jaka to melodia? (teleturniej) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.20** Żona dla Polaka (reality show) **21.20** Zakochana Jedyńka. Miłość w Nowym Jorku (melodramat USA) **23.15** Dwunastu odważnych (dramat USA).

TVP 2

6.10 Barwy szczęścia (s.) **6.35** M jak miłość (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.05** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **11.40** The Voice Senior 6 **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Koło fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2024 **2. Patrycja Markowska** **16.15** Tak to leciało! (teleturniej) **17.15** Postaw na milion (teleturniej) **18.10** Hrabia Monte Christo (s.) **19.20** Rodzinka.pl (s.) **20.00** Jutro nie umiera nigdy (film sensacyjny) **22.10** Uciekinier (dramat USA).

TVN

5.50 Nastolatki rządzą... kasą **6.45** Kuchenne rewolucje. Szczecinek **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Magda gotuje internet **11.55** Co za tydzień **12.25** Street Dance (film) **14.35** Wredne dziewczyny 2 (komedia USA) **16.40** Bella i Sebastian **19.00** Fakty **19.30** Milionerzy (teleturniej) **20.05** Szybcy i wściekli (film sensacyjny) **22.30** Góra w ogniu (thriller).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.00** Halo tu Polsat **11.00** Epoka lodowcowa **12.45** Rzec krwi (film przygodowy) **14.55** 7 rzeczy, których nie wiesz o facetach (komedia) **17.30** Awantura o kasę (teleturniej) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.30** Państwo w państwie **20.00** Trzy billboardy za Ebbing, Missouri (komediodramat) **22.25** Agenci (film USA).

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Studiujemy na wagarach (film) **7.50** Księżniczka i pasterka (bajka) **8.10** Buleczki z rana **8.35** Jadwiga (film) **9.50** Kalendarium **10.05** Kamera na szlaku **10.35** Obiektyw **11.05** Przygody kryminalistyki (s.) **12.00** Pytania **13.00** Wiadomości **13.05** Wielka kocia bajka (bajka)

13.45 O leniwej Nitce i pierścionku z rubinem (bajka)

W jednym królestwie król (V. Preiss) szukał sumiennej i pracowitej na rzeczonej. Tylko takiej, która poradzi sobie ze wszystkim. A ponieważ żadna księżniczka nie była zbyt dobrą w pracy, postanowił po prostu posłubić zwyczajną dziewczynę. Co więcej, jedna taka śliczna panna (M. Hudečková) mieszkała z matką...

14.20 Jak świat traci poetów (film) **15.50** Ptaki wędrowne (film) **17.30** Ranczo pod Zieloną Siódemką (s.) **18.25** Co umiały nasze babcie **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Limity (s.) **21.05** Wybórna SHOW **21.50** Cyrk Bukowsky (s.) **22.45** Sprawy detektywisty Murdocha (s.) **23.30** Dalglish (s.) **0.20** Nasze hobby.

TVC 2

6.00 Jak się żyło w Dreźnie w 1946 roku **6.50** Gry wojenne **7.45** Mistrzowie szachów **8.35** Czechosłowacki tygodnik filmowy **8.50** Poszukiwania utraconego czasu **9.10** Historie.cs **10.00** Powstanie i upadek nazistów **10.55** Elżbieta i Małgorzata, królewskie siostry **11.45** Nie poddawaj się **12.10** Magazyn chrześcijański **12.40** Anatomia religii **13.10** Na pływalni z Ivanem Ślapetą **13.35** Kot to nie pies **14.05** Bohaterowie legend **15.00** Stanley Tucci i wszystkie smaki **15.40** Trzy małe guzce pustynne **16.35** Poszukiwania utraconych światów - Kaukaz Południowy z Romanem Zachem **17.00** Niesamowita podróż Magellana **18.00** Dziękujemy, Jesioniki **18.25** Piękne kraje z lotu ptaka **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Wielki pojedynek (film) **21.40** W pułapce wojny (film) **23.45** Tajlandia: powrót seks-turystyki **0.40** Stulecie Mirosława Zikmunda.

NOVA

6.05 Stacyjkowo (s. anim.) **6.35** Alvin i wiewiórki (s. anim.) **7.20** Policja Modrava (s.) **8.55** Życie na zamku (s.) **9.55** My, właściciele domków letniskowych **10.55** Lodówka, opowiada! **11.55** Za pięć dwunasta **13.05** Comeback (s.) **13.35** Piotruś Królki II: Na gigantcie (film anim.) **15.25** Jądro Ziemi (film) **18.05** Pościg: wydanie specjalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Policja Modrava (s.) **22.45** Odlamki **23.20** Krucjata Bourne'a (film).

PRIMA

6.00 Bolek i Lolek wśród górników (s. anim.) **6.15** M.A.S.H. (s.) **8.45** Prima Czechy **9.20** Prima świat **9.50** Incognito **11.00** Partia Terezi Tomáňkové **11.55** Poradnik domowy **12.50** Poradnik Peppy Libickiego **13.55** Ogrodnik w zasięgu ręki **14.35** Poradnik Ládi Hruški **16.00** Czeskie domki letniskowe marzeń **16.55** Łaska hory přenaší (film) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Matki (film) **22.20** Dorwać Wattsa (film) **0.30** Bez śladu (film).

PONIEDZIAŁEK 13 STYCZNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Studio Rabcana **8.00** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **9.05** Ranczo 2 (s.) **10.00** Komisarz Alex 3 (s.) **10.50** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.40** Królowie. Wielki Książę Litwy (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** BBC w Jedyńce. Zaloty wśród zwierząt **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Kłan (s.) **18.25** Reporterzy **18.45** Akacjowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda

20.30 Teatr Telewizji. Ale z naszymi umarłymi

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

• Do naszej fotograficznej zabawy przyłączyli się Andrzej Bartulec i Zbigniew Zaremba. Ten ostatni przysłał nam współczesne ujęcie schroniska na Girowej (z prawej). Archiwalna fotografia pochodzi ze zbiorów Marty Mikulowej i została wykonana w roku 1959. Dziękujemy za współpracę!

...tak jest

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. bobrowa grobla na rzece
- 2. kategoria gramatyczna czasownika wyrażająca jego niedokonaność lub dokonaność
- 3. kraj ze słynnym kurortem Aca-pulco
- 4. wyspa w Aleutach, w stanie Alaska.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ATKA

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. naftowa, ciekły surowiec kopalny
- 2. niezidentyfikowany... latający, czyli UFO
- 3. amerykański ssak podobny do świni
- 4. wyspa wchodząca w skład Południowych Wysp Cooka.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ATIU

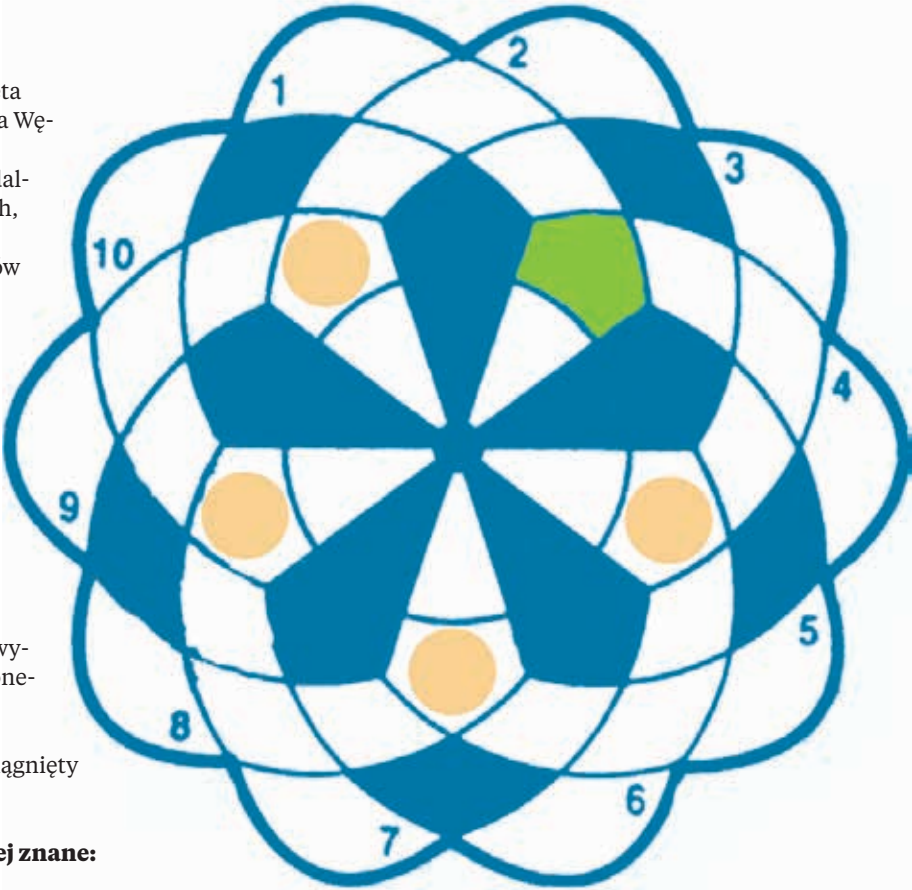
	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

LOGOGRYF ŁUKOWY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta w południowej Polsce, w województwie śląskim, w powiecie wodzisławskim. Od XVIII wieku jest ono jednym z głównych ośrodków pielgrzymkowych na Górnym Śląsku. W pobliżu miasta znajduje się zabytkowa Kalwaria, a w miejscowej bazylice znajduje się Obraz Matki Bożej Uśmiechniętej...

- 1. Mihaly (1817-1868), poeta węgierski lub miasto na Węgrzech
- 2. drzewo azjatyckie o jadalnych, słodkich owocach, podobnych do jeżyn
- 3. giełdowa zwyczajka kursów
- 4. przepych, przesadna wystawność lub urządzenie do mechanicznego przetwarzania cieczy
- 5. mapet o niebieskim futrze
- 6. samochód marki Opel
- 7. dostarczenie towarów samochodem
- 8. tropikalna parapareza związana z długotrwałym spożywaniem niewystarczająco przetworzonego manioku
- 9. kraj ze stolicą w Rydze
- 10. czterokołowy pojazd ciągnięty przez konie.

Wyrazy trudne lub mniej znane: KONZO, GONZO, TOMPA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w środę 22 stycznia 2025 r. Nagrodę z 27 grudnia otrzymuje **Dorota Gawlas z Wojkowic**. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie kwadratu magicznego z 27 grudnia: Sopot
Rozwiązanie logogryfu łukowego z 27 grudnia: KONIN

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indexu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS